

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง
ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

เดือนเพ็ญ ไชยพรพัฒนา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2559

**A Study of Self-Discipline Promotion Performance
of Students in the Schools Under Phichit Local Governmental Organization.**

Deunpen Chaiyaphronphattana

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Education

Field in Educational Administration

Pibulsongkram Rajabhat University

2016

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง
ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดพิจิตร

ชื่อนักศึกษา

นางเดือนเพ็ญ ไชยพรพัฒนา

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา

ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.ณิรดา เวชฎาลักษณ์

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศึกษา

.....*xx*.....ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
(อาจารย์ ดร.สาคร สร้อยสังวาลย์)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2559

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*Dr. Somsamai*.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.สมหมาย อ้าตอนกลอย)

.....*Dr. Nirada*.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ณิรดา เวชฎาลักษณ์)

.....*Dr. Oudolai*.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อดุลย์ วังศรีคุณ)

.....*Dr. Kriyongkitti*.....ผู้ทรงคุณวุฒิ
(อาจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ สุวรรณวัจน์)

.....*Dr. Nonglakhon*.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นงลักษณ์ ใจฉลาด)

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ชื่อวิทยานิพนธ์

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัย
ในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กร-
ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

ชื่อนักศึกษา

นางเดือนเพ็ญ ไชยพรพัฒนา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

อาจารย์ ดร. ณีรดา เวชญาลักษณ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 3) ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 31 คน และครู จำนวน 201 คน รวม 232 คน โดยเลือกผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมดและการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยกำหนดสัดส่วนตามสถานศึกษาของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ในแต่ละสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2558

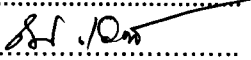
ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ๒๓/๑๐๕

Title A Study of Self-discipline performance
For Students in the Schools Under
Phichit Local Government Organization.
Author Mrs Deunpen Chaiyphronphattana
Advisor Dr. Nirada Wechayaluck

Abstract

The purpose of this research was to study the conditions of promotion self-discipline operation of Students the Schools Under Phichit Local Government. The result of all aspect found :1) the policy performance setting 2) the teaching and Learning operation 3) the student activities operation. The samples consisted of 31 school administrators and 201 teachers, With purposively selected by school administrators and randomly assigned proportionally based on teacher education under the Local Government Phichit Province. In each study site the Instrument in the research was a questionnaire. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation. The result showed that the parment of conditions to promotion self-discipline operation of Students the Schools Under Phichit Local Government was overall a very. When considering in each aspect, The average is the highest ,The Student Activity and the average is the lowest, The policy guidelines.

Degree of Master of Education
Field in Educational Administration
Academic Year 2015

Student's Signature.....
Advisor's Signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดีจากหลายฝ่าย รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษา คืออาจารย์ ดร.ณิรดา เวชญาลักษณ์ ที่กรุณาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยจนการศึกษาครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมืออันได้แก่ อาจารย์ ดร.สมหมาย อำดอนกลอย อาจารย์ ดร.อดุลย์ วังศรีคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย ดร.นภกร ปิ่นสกุล ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ อันดับ คศ.3 โรงเรียนเทศบาลบ้านท่าหลวง จังหวัดพิจิตร และนางพรรณิ เจ้าสกุล ศึกษาพิเศษ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดเทศบาลเมืองพิจิตร รวมไปถึงเจ้าของเอกสาร ตำราและงานวิจัยของทุกท่านที่อ้างอิงในงานวิจัยนี้ ทำให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สมหมาย อำดอนกลอย อาจารย์ ดร.ณิรดา เวชญาลักษณ์ อาจารย์ ดร.อดุลย์ วังศรีคุณ ดร.เกรียงศักดิ์ สุวรรณวัจน์ และอาจารย์ ดร.นงลักษณ์ ใจฉลาด ที่กรุณาให้เกียรติ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดจนให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้จากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาคุณแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ผู้วิจัยขอน้อมคารวะ

เดือนเพ็ญ ไชยพรพัฒนา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
บทบาทผู้เกี่ยวข้องในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน.....	7
บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน	7
บทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน.....	9
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง.....	10
ความหมายของความมีวินัยในตนเอง.....	10
ความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง.....	11
ประเภทของความมีวินัยในตนเอง.....	13
สาเหตุการขาดความมีวินัยในตนเอง.....	16
ทฤษฎีเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง.....	18
ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมอาเรอร์.....	18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเองของเฟคและ แอสวิกเฮิสต์.....	19
ประโยชน์ความมีวินัยในตนเอง.....	21
การส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง.....	22
การดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน.....	28
ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน.....	29
ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	32
ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
งานวิจัยภายในประเทศ.....	47
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	61
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก.....	74
ภาคผนวก ก ค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC).....	75
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่น.....	82
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	84
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือและ เก็บข้อมูลวิจัย.....	92

สารบัญ (ต่อ)

ประวัติผู้วิจัย.....	หน้า 96
----------------------	------------

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต้องพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี คือ การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของการพัฒนาทางการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 หมวด 1 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เช่นเดียวกัน คุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญคุณภาพของผลผลิต คือ ผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติพร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 2-3)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึก ความเป็นคนไทยและยึดมั่นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขมีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 3) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกความเป็นคนไทยและยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3)

ปัจจุบันนักเรียนขาดความมีวินัยเป็นปัญหาที่รุนแรงมากขึ้นอาจเป็นผลมาจาก ความแปรปรวนทางอารมณ์ ปัญหาการปรับตัวเนื่องจากพัฒนาการทางร่างกายและสื่อต่าง ๆ เข้าสู่เรียนทำให้นักเรียนปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ได้พบเห็นจากสื่อเทคโนโลยีทำให้เยาวชน ขาดความมีวินัย ดังนั้น ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการเรียนรู้ให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดการ เรียนรู้คู่คุณธรรมใช้เครือข่ายการศึกษาร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

เสริมสร้างวินัยและสนับสนุนให้นักเรียนประกอบความดี ซึ่งตรงกับแนวทางปฏิบัติงาน ตามรอยพระยุคลบาทที่พระราชทานไว้ว่า “จะต้องฝึก ต้องสร้างวินัยในตนเองสำหรับควบคุม ประคับประคองให้สามารถปฏิบัติความดีได้อย่างเหนียวแน่นตลอดต่อเนื่อง มิให้ขาดตอนหรือขาดวันลงและต้องมีวินัยเคร่งครัด มีความขยัน พากเพียร มีความกล้าหาญ อดทนและมีสติ ยังคิดอย่างสูง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 13-17)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีนโยบายที่จะเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2557 สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยให้มีมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านครูและมาตรฐานด้านผู้บริหารสถานศึกษาในส่วนมาตรฐานด้านผู้เรียนซึ่งมีมาตรฐานหนึ่ง ได้กำหนดเรื่องความมีวินัยในตัวนักเรียนไว้โดยเฉพาะคือ มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตน ตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2557 : 10) ซึ่งสอดคล้องกับวรรณทัญญี ลือเปี่ยม (2551:85) ได้ศึกษาเรื่องการนำเสนอแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียน อำเภอลานสั๊ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี พบว่า สภาพการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการนิเทศการสอน และด้านการจัดกิจกรรมและซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ สัตยากุล (2555:85-87) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมระเบียบวินัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า แนวทางการส่งเสริมระเบียบวินัยในสถานศึกษาเอกชนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาสภาพแวดล้อมเอื้อต่อสร้างเสริมวินัย การจัดกิจกรรมตามแนวทางการส่งเสริมวินัยนักเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดแทรกวินัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ซึ่งมีสถานศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบทั้งหมด 18 แห่ง ให้ความสำคัญการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนและน่านโยบายของกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับการศึกษาและเสริมหลักสูตรท้องถิ่นสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกเนื้อหาวิชาการเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและให้สถานศึกษานำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาของสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร/เช่น จัดโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน เข้าค่ายลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด สัปดาห์วิชาการ วันสุนทรภู่ วันครู วันต่อต้านยาเสพติด และกีฬาให้นักเรียนหรือกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนแต่ปัญหาที่พบสถานศึกษาไม่ได้มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์

อักษรและไม่มีการจัดทำรายงานประจำปีเป็นรูปเล่มหรือสรุปรายงานด้านการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสนใจการศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร และเป็นแนวทางการพัฒนานักเรียนด้านความมีวินัยในตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อการศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จากสถานศึกษา 18 แห่ง รวมทั้งสิ้น 450 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร, 10 มิถุนายน 2558)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร รวมทั้งสิ้น 232 คน โดยเลือกผู้บริหารสถานศึกษาแบบเจาะจง ส่วนครูได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1986 : 345 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 43) และกำหนดสัดส่วนแต่ละสถานศึกษา

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย 3 ด้านดังต่อไปนี้

- 3.1 ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน
- 3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.3 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. **ความมีวินัยในตนเอง** หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ภายใต้กฎ กติกา ระเบียบ ข้อบังคับที่ถูกต้องของสังคมเพื่อให้บุคคลอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตั้งเป้าหมายไว้ตนเอง ตามกฎเกณฑ์ของสังคม

2. **การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน** หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนตามกฎเกณฑ์ กติกา ระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาตระหนักเห็นความสำคัญคุณค่าของความมีวินัยในตนเองของนักเรียนประกอบด้วย

2.1 **การกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน** หมายถึง การวางระเบียบ กำหนดนโยบาย เป้าหมายและแนวทางปฏิบัติวิธีดำเนินงาน แต่งตั้งคณะกรรมการ ประชุมผู้เกี่ยวข้องพร้อมทั้งจัดทำคู่มือเป็นแนวทางการปฏิบัติสนับสนุนในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนให้เหมาะสมกับวัย ปรับปรุงระเบียบวินัยให้ทันสมัยเหมาะสมกับบริบทและให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

2.2 **การจัดการเรียนการสอน** หมายถึง การออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์มาประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้นักเรียนได้เกิดความคิด ลงมือปฏิบัติแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมตามศักยภาพ สามารถประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถรับผิดชอบตนเองได้

2.3 **การจัดกิจกรรมนักเรียน** หมายถึง การสอดแทรกกิจกรรมขณะทำการสอนตามหลักสูตรทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน จัดกิจกรรมด้านความมีวินัยในตนเองนักเรียน สอดคล้องกับสาระหลักที่สอนโดยความสนใจไม่มีการวัดผลได้และผลเสียใด ๆ สนับสนุนการสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนในการจัดกิจกรรมนักเรียน ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อพัฒนาวินัยให้นักเรียนรับผิดชอบ การทำงานเป็นกลุ่ม มีการวิเคราะห์ วางแผนอย่างเป็นระบบและประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ พร้อมมอบรางวัลหรือเกียรติบัตรสำหรับนักเรียนที่มีวินัยในตนเองและจัดกิจกรรมพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ

3. **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูใช้เป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร เพื่อให้การศึกษา ดำเนินการไปตามความมุ่งหมายผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. บทบาทผู้เกี่ยวข้องการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง
 - 2.1 ความหมายของความมีวินัยในตนเอง
 - 2.2 ความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง
 - 2.3 ประเภทของความมีวินัยในตนเอง
 - 2.4 สาเหตุการขาดความมีวินัยในตนเอง
 - 2.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง
 - 2.6 ประโยชน์ของความมีวินัยในตนเอง
3. การส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง
4. การดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองนักเรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน
 - 4.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
 - 4.3 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

สถานศึกษาเป็นสถาบันที่มีนักเรียนรับการเรียนรู้ ได้รับการอบรมบ่มนิสัย ดังนั้นสถานศึกษาจึงเป็นสถานที่ที่ช่วยพัฒนาส่งเสริมวินัยนักเรียน เสริมบุคลิกภาพและลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สถานศึกษามีหน้าที่ควบคุมดูแลระเบียบวินัยนักเรียนผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน

1.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ดังนี้

ดำรง ประเสริฐกุล (2542 : 244) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ดังนี้

1. ถือเป็นงานสำคัญตามนโยบายและระเบียบจะต้องให้เวลาและทรัพยากรดำเนินการเป็นพิเศษ

2. งานจัดระเบียบทางสังคมงานวินัยในตนเองของนักเรียนเป็นรากฐานสำคัญในการจัดระเบียบสังคมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3. วินัยของนักเรียนเป็นวินัยของทุกคนครูนักเรียนก็ต้องประพฤติปฏิบัติด้วย

4. จัดระบบงานที่ดี มีการจัดระบบและแบ่งงานอย่างครอบคลุมทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียน มีการดำเนินการและติดตามกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการปรับปรุงพัฒนา นำแนวคิดและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้กับงานวินัยอย่างต่อเนื่อง

5. เป็นผู้อบรมสั่งสอนและกระตุ้นให้คณะครูมีกำลังใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับวินัยในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับในสถานศึกษา

6. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อันจะช่วยให้การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาเกิดแก่นักเรียนได้มากขึ้น

7. ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีเกี่ยวกับการรักษาวินัยในสถานศึกษาตลอดจนการประพฤติปฏิบัติด้านอื่นๆ

8. ประชุมปรึกษาหารือกับคณะครูเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยในสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

หัสตินทร์ เชาว์ปรีชา (2542 : 325) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ครูขอความช่วยเหลือจากผู้บริหารสถานศึกษาได้โดยตรงอย่างมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเองของนักเรียน

2. จัดเวลาสำหรับการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะได้ใกล้ชิดกับครูผู้ทำงานด้านวินัยในตนเองของนักเรียนและมีเวลาที่จะช่วยเหลือคณะครูเหล่านั้น

3. แสวงหาความช่วยเหลือจากบุคคล องค์กรหน่วยงานอื่น ภายนอกสถานศึกษา เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเองของนักเรียน รวมถึงงานกิจการนักเรียนด้านอื่น ๆ ด้วย

4. สืบรวจความคิดเห็นและความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับนโยบายตลอดจนดำเนินการงานด้านวินัยในตนเองของนักเรียนแล้วทำความเข้าใจกับครูในส่วนที่ครูยังไม่เข้าใจชัดเจน อาจต้องมีการปรับปรุง แก้ไข นโยบายและวิธีดำเนินการบางเรื่องบางตอนเสียใหม่ให้เหมาะสม

5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรอภิปรายร่วมกับครู ถึงเรื่องความมุ่งหวังของสถานศึกษาที่มีต่อวินัยในตนเองของนักเรียนและความประพฤติของนักเรียน เพื่อแสวงหาแนวทางดำเนินงานด้านวินัยและความประพฤติของนักเรียนให้สอดคล้องกับความเป็นไปได้จริงและสร้างสรรค์

6. สืบรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัจจัยและสาเหตุของการกระทำผิดวินัยของนักเรียนอาจจะใช้แบบสอบถามหรือวิธีอื่นที่จะได้ข้อมูลที่เที่ยงตรง ประสพการณ์และความใกล้ชิดนักเรียนของครูจะเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

7. ครูควรได้รับการเตรียมในเรื่องลักษณะของการเป็นครูที่ดี เช่น บุคลิกภาพ มีลักษณะของครูที่ดีช่วยลดปัญหาการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนได้

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2544 : 276) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง การใช้ทรัพยากรบุคคลในการแก้ไขปัญหาวินัยในตนเองของนักเรียน ได้แก่ แนะแนว นักจิตวิทยา ครูนักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล ตลอดจนนักกฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีบริการช่วยเหลือครอบครัวบุคลากรและหน่วยงานทั้งหมดนี้ ต่างมีความรู้และทักษะเฉพาะที่ผู้บริหารสถานศึกษาพยายามดึงมาใช้ประโยชน์ในการทำงานกับนักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรม ผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ไม่ควรให้การลงโทษนักเรียน แต่เราสามารถใช้อย่างไรในการวิเคราะห์ปัญหา ข้อเสนอแนะ วิธีการแก้ไขอย่างมีคุณค่า ผู้บริหารควรตั้งผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ ขึ้นในรูปของคณะกรรมการฝ่ายกิจกรรมนักเรียน มีหน้าที่การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและพฤติกรรมที่มีความรุนแรงของนักเรียน และให้ข้อเสนอแนะวิธีการแก้ไขเป็นไปด้วยดี

ภักดี พานอ่อน (2553 : 64) กล่าวว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง เป็นการพัฒนางานวินัยในตนเองของนักเรียน พัฒนาคูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน บทบาทการใช้ทรัพยากรบุคคลในการพัฒนางานการส่งเสริมความมีวินัย การปกครองนักเรียน ประเมินนโยบายการพัฒนางานวินัยในตนเองของนักเรียน

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การดำเนินงานตามนโยบายและจัดระเบียบทางสังคมงานวินัยในตนเองของนักเรียน เป็นรากฐานสำคัญทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่ทุกคนต้องประพฤติปฏิบัติด้วย ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้คณะครูมีกำลังใจในการปฏิบัติงานส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ อันจะช่วยให้การส่งเสริมความมีวินัยในสถานศึกษาเกิดแก่นักเรียนได้มากขึ้นและพัฒนาครู พัฒนางานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง การปกครองนักเรียน ประเมินนโยบายงานพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน

1.2 บทบาทของครูการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวบทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2543 : 41) กล่าวว่า บุคคลที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน คือ ครูผู้สอนเพราะครูเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุดและถ้ามีโอกาสตัดสินใจสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดมากที่สุด ครูมีบทบาทและหน้าที่สำคัญโดยตรงในการพัฒนาพลเมืองของชาติให้มีคุณภาพดี มีความรู้คู่คุณธรรม ส่งผลให้ศิษย์เป็นคนดีและเก่งสอนเพื่อสร้างจิตสำนึกโดยเน้นครูเป็นแบบอย่างที่ดี เน้นการปฏิบัติเป็นรูปธรรม ประเมินผลเพื่อหาข้อดีและข้อเสีย ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ครูจะต้องปรับวิธีการอบรมสั่งสอน เช่น ด้านการปลูกฝังพฤติกรรม การปลูกฝังระเบียบวินัยขั้นพื้นฐาน คือ ระเบียบวินัยที่ควรปฏิบัติในชีวิตประจำวันเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันของบุคคลอื่น วินัยการรับประทานอาหาร การนั่ง การเดิน การพูดเจรจากับผู้อื่น เป็นต้น การปลูกฝังวินัยทางสังคม เช่น การอบรม สั่งสอนให้เด็กรู้จักระเบียบของสังคม เช่น กฎหมายขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ไม่ล่วงละเมิดของกฎเกณฑ์ทางสังคม

สิ่งที่ครูมักจะพบประจำ คือ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยนักเรียน มีข้อสรุปถึงสาเหตุของปัญหาดังกล่าวเกิดจากสาเหตุหลายประการ คือ ตัวเด็กและสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งปัญหาที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมที่บ้านและสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา สิ่งแวดล้อมทางสังคมและทางสื่อมวลชนต่าง ๆ ในฐานะครูที่ต้องอยู่ใกล้ชิดนักเรียนที่สถานศึกษา ควรหาวิธีการแก้ไขปัญหาวินัยนักเรียนอาจมีสาเหตุมาจากตัวครู โดยปรับบทบาทของครู ดังนี้

1. จัดเตรียมการสอนให้ดี โดยจัดกิจกรรมการสอนให้สอดคล้องกับวัยและความสนใจของนักเรียน มีกิจกรรมที่สนุกเร้าใจนักเรียน มีการเตรียมการล่วงหน้ากับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น เช่น นักเรียนที่ทำงานเสร็จก่อนจะมีกิจกรรมเสริมให้ทำเพื่อมิให้นักเรียนว่างงานนำไปสู่การทำผิดวินัยได้

2. มีความชัดเจนในการมอบหมายงานให้นักเรียนทำเพราะพบอยู่เสมอกรณีที่นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานมักจะเป็นผู้ประพฤติดินวินัยอยู่เสมอ

3. ปกครองชั้นเรียนด้วยวิถีทางประชาธิปไตย โดยให้ออกาสนักเรียนมีความเป็นเจ้าของชั้นเรียน เคารพในความเป็นมนุษย์ของนักเรียน รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีบรรยากาศของสามัคคีธรรมและใช้ปัญญาธรรมในการแก้ปัญหา

4. ในกรณีที่นักเรียนกระทำผิดครูจะต้องสืบหาสาเหตุที่แท้จริงแก้ปัญหาที่สาเหตุด้วยความอดทน ชาญฉลาด มีเมตตาธรรมและเข้าใจนักเรียน ดูแลสอดส่องนักเรียนอย่างใกล้ชิด ให้เข้าใจถึงลักษณะอุปนิสัยและความประพฤติของเด็กแต่ละคน

5. ประเมินความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนอยู่เสมอว่า มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพียงใด ปัญหาการทำผิดทางวินัยของนักเรียนสาเหตุหนึ่งก็คือ ความผูกพันระหว่างครูกับนักเรียนไม่ดีพอ ครูจึงควรรู้จักนักเรียนให้ละเอียดลึกซึ้ง มีความเป็นกันเองกับนักเรียน มีเมตตากรุณาสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม จัดการกับปัญหาอย่างสุภาพนุ่มนวล ไม่ใช้อารมณ์ ให้ออกาสทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การสร้างวินัยเกิดในตัวนักเรียนนั้นเป็นสิ่งที่ครูต้องใช้วิธีการที่ถูกต้องเพราะวินัยเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ครูต้องมีความอดทนฟังระลึกเสมอว่าการปลูกฝังวินัยนั้นต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง วิธีการสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างศรัทธาเป็นการจูงใจหรือกระตุ้นให้ตนเองมองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของวินัยทำให้เกิดศรัทธาและเต็มใจปฏิบัติทำให้วินัยคงทนถาวรเป็นนิสัยในที่สุด

ขั้นที่ 2 การสร้างพฤติกรรมแบบอย่างการกำหนดพฤติกรรมในขั้นนี้กำหนดหลาย ๆ พฤติกรรมในวิถีชีวิตในโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและปฏิบัติมากพอแก่การสร้างวินัย

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติจนเป็นนิสัยเปิดโอกาสให้ตนเองได้แสดงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 2 โดยให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและกลายเป็นนิสัยของนักเรียน

สรุปได้ว่า บทบาทครูการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ครูเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียน เนื่องจากครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด สามารถรับรู้พฤติกรรมของนักเรียนทั้งสภาพปัญหาการเรียนหรือปัญหาครอบครัว ครูสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขได้ตรงจุดและครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง

2.1 ความหมายของความมีวินัยในตนเอง

วินัยในตนเองเป็นสิ่งกำหนดมาตรฐานความประพฤติภายนอกเพื่อใช้ควบคุมการกระทำหรือความประพฤติของบุคคล ระเบียบวินัยจึงจำเป็นต่อสังคมทุกระดับเพราะนอกจากเป็นเครื่องมือช่วยให้บุคคลประพฤติปฏิบัติต่อกันด้วยความสงบเรียบร้อยเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้มีผู้ให้ความหมายของวินัยในตนเองไว้หลายประการ ดังนี้

กรมวิชาการ (2542 : 21) กล่าวว่า ความหมายของความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อตกลงที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางให้บุคคลประพฤติปฏิบัติในการ

ดำรงชีวิตร่วมกันเพื่อให้อยู่อย่างราบรื่น มีความสุข ความสำเร็จ โดยอาศัยการฝึกฝนให้รู้จักปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเอง

ภักดี พานอ่อน (2553 : 16) กล่าวว่า ความหมายของความมีวินัยในตนเอง หมายถึง กฎ กติกา ระเบียบ ข้อบังคับ ของสังคม ให้ปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน เพื่อให้สังคมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย การส่งเสริมความมีวินัยแก่นักเรียน จึงเป็นการสร้างและส่งเสริม นักเรียนปฏิบัติตนตามระเบียบ กฎ ข้อบังคับของสถานศึกษาและสังคมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

อัญชิสา สุรีย์แสง (2553 : 10) กล่าวว่า ความหมายของความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมตนเองทั้งทางด้านอารมณ์และพฤติกรรมให้ปฏิบัติตนไปในทิศทางที่ถูกต้อง เรียบร้อยเพื่อความสงบสุขของสังคมส่วนรวม โดยไม่ได้เกิดจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของสังคม แต่เกิดจากเห็นคุณค่าในสิ่งที่ทำและไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อตนเองและสังคม

เจริญ นันไชยวงศ์ (2554 : 16) กล่าวว่า ความหมายของความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนเองมุ่งหวัง ซึ่งการควบคุมพฤติกรรมของตนเองเกิดจากแรงกระตุ้นภายในและพฤติกรรมที่แสดงออกจะต้องสอดคล้องกับระเบียบ กฎเกณฑ์ของสังคม

มนู แต่งงาม (2555 : 77) กล่าวว่า ความหมายของความมีวินัยในตนเอง หมายถึง เป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นที่จะให้สมาชิกต้องปฏิบัติตาม ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ สำหรับการควบคุมการประพฤติของบุคคลในสังคมเพื่อให้บุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขและประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิต

สรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ภายใต้กฎ กติกา ระเบียบ ข้อบังคับที่ถูกต้องของสังคมเพื่อให้บุคคลอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ตั้งเป้าหมายไว้โดยอาศัยการฝึกฝนให้รู้จักปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเอง ตามกฎเกณฑ์ของสังคม

2.2 ความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของประชาชน การพัฒนาคุณภาพประชาชนให้เป็นบุคคลที่มีวินัยในตนเองและการปลูกฝังวินัยในตนเองให้แก่เยาวชนในประเทศให้มีคุณภาพ การปลูกฝังวินัยในตนเองให้แก่ประชาชนและเยาวชนให้มีคุณภาพนับว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะคุณภาพของคนในส่วนที่เกี่ยวกับ "วินัยในตนเอง" ความสำคัญของวินัยต่อการพัฒนาประเทศนั้น ได้มีผู้ให้ความสำคัญของความมีวินัยในตนเองไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ (2537 : 10) กล่าวว่า ความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง หมายถึง พื้นฐานของความรับผิดชอบการเคารพสิทธิของผู้อื่น การเอื้อเฟื้อแบ่งปัน การรอคอย การแก้ปัญหาของส่วนรวม สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติสิ่งที่ถูกต้อง โดยใช้หลักของเหตุผลและคำนึงถึง

ประโยชน์ของสังคม โดยไม่ต้องมีผู้ใดมาคอยควบคุมบังคับซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จของบุคคลและส่วนรวม ควรส่งเสริมวินัยในตนเอง นอกจากการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองจะช่วยให้มีความสามารถ ดังนี้

1. ด้านสติปัญญาช่วยให้รู้จักคิดใช้เหตุผล ตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง
2. ด้านสังคม อารมณ์และจิตใจ ช่วยให้กล้าคิดและกล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อ รู้จักแบ่งปันและรู้จักการรอคอย

วินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและช่วยให้สังคมมีความสุขเป็นระเบียบเรียบร้อยและยังเป็นพื้นฐานเอื้อต่อความสำเร็จของบุคคลและส่วนรวม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : 18-19) กล่าวว่า ความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง ดังนี้

1. ด้านครอบครัว สมาชิกในครอบครัวมีวินัยไม่ว่าจะเป็นวินัยภายนอกหรือวินัยในตนเองก่อให้เกิดความไว้วางใจ เชื่อมมั่นระหว่างสมาชิกทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัวโดยเฉพาะสมาชิกผู้เยาว์ของครอบครัว เมื่อเติบโตขึ้นจากครอบครัวที่สัมพันธภาพที่ดี ย่อมเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีความมั่นคงทางจิตใจ กล้าที่จะเรียนรู้และปรับตัวในสิ่งใหม่ๆ อันจะเป็นกำลังสำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศต่อไป

2. ด้านสังคม กลุ่มคนในสังคมมีการรักษาระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมกัน เช่น การช่วยกันรักษาสาธารณสมบัติ เคารพและไม่ล่วงเกินสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามประเพณี แบบแผน ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคมทำให้เกิดการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขของสังคม

3. ด้านเศรษฐกิจในสภาพสังคมไทยปัจจุบันเจริญเติบโตภาคธุรกิจอย่างรวดเร็ว โดยใช้เทคโนโลยีสื่อสารเป็นเครื่องมือ เวลาจึงเป็นทรัพยากรสำคัญในการดำเนินทางธุรกิจ ต้องรักษาและใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ดังนั้น การมีวินัย ตรงต่อเวลา จำเป็นมากต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนั้น การมีวินัยในตนเองเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ในการดำเนินงานทางธุรกิจก็มีส่วนสำคัญทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญเติบโตเป็นอย่างมาก

4. ด้านการเมือง ประชาชนในสังคมไทยมีความเคารพยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่แตกต่างไปจากความคิดเห็นและตระหนักในสิทธิหน้าที่ตนเองในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในฐานะประชาชนอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการบริหารราชการแผ่นดินด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลและตรวจสอบการบริหารงานของคณะรัฐบาลอย่างใกล้ชิดด้วยความตระหนักในหน้าที่ของพรรคฝ่ายค้านอย่างแท้จริง สิ่งเหล่านี้เป็นวินัยในตนเองที่สำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาทางการเมืองของประเทศเป็นไปได้อย่างง่ายดาย

บัวคำ แก้วอุดม (2550:18) กล่าวว่า ความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่ได้รับจากการมีวินัยจะช่วยทำให้เกิดระเบียบขึ้นในตนเอง ลดความขัดแย้ง

กับผู้อื่น เกิดความสามัคคี ควบคุมตนเองเป็นการช่วยทำทางไปสู่การทำหน้าที่ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนเอง รู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมเกิดขึ้นในตนเองเป็นเครื่องมือปลูกฝังสิ่งที่ดีงามเหมาะสมแก่ประชาชนในชาติให้ประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองที่ดี

ธิดารัตน์ ชนะคำดี (2552 : 21) กล่าวว่า ความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การสร้างวินัยในตนเองเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะช่วยส่งเสริมและปลูกฝังให้ตนเอง มีความรับผิดชอบสูง สามารถควบคุมตนเองได้ และวินัยในตนเองยังช่วยเป็นกรอบของการแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมอีกด้วย

อัญชิสา สุรีย์แสง (2553 : 11) กล่าวว่า ความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง หมายถึง เห็นคุณค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคคลและสังคมเพราะถ้าหากว่าสังคมใดที่สมาชิกไม่มีวินัยในตนเองอย่างเคร่งครัดแล้วสังคมนั้นจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและยังช่วยพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้าได้อย่างไม่หยุดยั้ง

ไชยา ศรีสร้อย (2555 : 22) กล่าวว่า ความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมาอยู่ร่วมกันจำนวนมาก ๆ ต้องมีวินัยเพื่อคอยบังคับหรือเป็นสิ่งที่คอยควบคุมให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้ วินัยช่วยเสริมสร้างให้ผู้ปฏิบัติตามเกิดความรู้สึกสำนึก ประพฤติตนมิให้ทำผิดกฎที่สังคมได้กำหนดไว้ กลายเป็นบุคคลที่สังคมยอมรับและที่สำคัญเป็นคนที่ไม่สร้างปัญหาให้กับสังคมได้อีกด้วยวินัยที่ดีจะต้องมาจากจิตสำนึกของแต่ละคนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนอันดีงาม โดยมีต้องมีกฎเกณฑ์ใด ๆ มาบังคับ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง หมายถึง พื้นฐานการเคารพกฎ เกณฑ์ของสังคมร่วมกันและเคารพสิทธิของผู้อื่น การเอื้อเฟื้อแบ่งปันช่วยทำให้เกิดระเบียบขึ้นในตนเอง ลดความขัดแย้งกับผู้อื่น เกิดความสามัคคี การควบคุมตนเองเป็นการช่วยนำไปสู่การทำหน้าที่ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนเอง รู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมเกิดขึ้นในตนเองเป็นเครื่องมือปลูกฝังสิ่งที่ดีงาม มีจิตสำนึกของแต่ละคนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนอันดีงาม โดยมีต้องมีกฎเกณฑ์ใด ๆ มาบังคับทำให้สังคมนั้นจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและยังช่วยพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้า

2.3 ประเภทของความมีวินัยในตนเอง

มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงประเภทของความมีวินัยในตนเองแบ่งประเภทของวินัยในตนเอง ออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน ดังนี้

รุจิรั ภูสาระ และคณะ (2535 : 17) แบ่งประเภทของวินัย ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. วินัยส่วนตัว หมายถึง กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติหรือคติประจำใจซึ่งแต่ละคนจะแตกต่างกันไปเพราะแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตัวไม่เหมือนกันสิ่งที่ทำให้วินัยส่วนตัวแตกต่างกันออกไป เช่น เพศ วัย ฐานะทางสังคม ระดับการศึกษา หน้าที่การงานหรือค่านิยม

2. วินัยในหน้าที่ หมายถึง กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงาน เช่น วินัยของครอบครัวที่ทุกคนในบ้านต้องปฏิบัติในฐานะบิดามารดาลูกหลานหรือผู้อาศัย วินัยของโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย การทำความสะอาด เป็นต้น

3. วินัยทางสังคม หมายถึง แนวปฏิบัติอันดีที่ทุกคนในสังคมยึดถือปฏิบัติเหมือนกันมีลักษณะเหมือนวินัยส่วนตัวและวินัยในหน้าที่ แต่วินัยทางสังคมมีความหมายที่กว้างมาก ทั้งนี้ วินัยทั้งสองเกี่ยวข้องกับกลุ่มเล็กมากกว่าวินัยทางสังคม ตัวอย่างวินัยทางสังคม เช่น มารยาท กฎหมาย จารีตประเพณี หลักปฏิบัติทางศาสนา เป็นต้น

หวน พินรุพันธ์ (2538 : 96-97) แบ่งประเภทของควมมีวินัยในตนเอง ออกเป็น 3 ประเภท คือ วินัยเฉียบขาดแบบทหาร วินัยแบบดำเนินการให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนและวินัยที่เกิดจากความรับผิดชอบ

1. วินัยเฉียบขาดแบบทหารในการกรณีถือว่านักเรียนยังไม่รู้จักรับผิดชอบ ชั่วดี จึงต้องมีการควบคุมให้ปฏิบัติตามคำสั่งและระเบียบ ผู้กระทำผิดต้องได้รับโทษ ผู้ปฏิบัติไม่ได้เป็นผู้ออกระเบียบ ปฏิบัติ ข้อดี คือ ผู้ที่ถูกบังคับให้ประพฤติตนในทางที่ดีก็จะติดเป็นนิสัย และมีความประพฤติติดตัวไปในภายหน้า ข้อเสีย คือ ผู้ที่ถูกบังคับตามจะไม่เห็นคุณค่าของการประพฤติจะรู้สึกว่าการปราศจากเหตุผลและไม่เต็มใจ

2. วินัยแบบดำเนินการให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนนักศึกษา ยึดหลักว่าถ้าได้สิ่งที่สนใจแล้วผู้ใดจะรู้สึกสบายใจผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ ข้อดี คือ ผู้ปฏิบัติพร้อมจะปฏิบัติตนในทางที่ตนสนใจ ข้อเสีย คือ สถานศึกษาไม่อาจดำเนินการตามความสนใจและความต้องการของนักเรียนได้มากนัก

3. วินัยเกิดจากความรับผิดชอบ รู้จักเกียรติของครูถือว่าเป็นวินัยที่มีคุณค่า เพราะเกิดจากความรับผิดชอบและเกียรติของตนเองและสังคม สถานศึกษาจะช่วยให้เกิดวินัยได้โดยการหาวิธีการก่อให้เกิดความรัก นับถือ เกียรติและรู้จักรับผิดชอบต่อตน

ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ (2539 : 10) แบ่งประเภทของควมมีวินัยในตนเอง เป็นพฤติกรรมแสดงออกถึงความมีวินัยในตนเอง ประกอบด้วยคุณลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจ มีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความเป็นผู้นำ มีเหตุมีผล และเคารพในสิทธิของผู้อื่นและความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 26 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมและจิตลักษณะที่มีผลต่อการปลูกฝังวินัยในตนเองของคนไทย สามารถวิเคราะห์ได้เป็น 3 กลุ่ม คือ พฤติกรรมวินัย จิตลักษณะ และวิธีการปลูกฝังวินัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. พฤติกรรม คือ ช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง การช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม รับฟัง เคารพความคิดเห็นและเคารพในสิทธิของผู้อื่น

2. จิตลักษณะ คือ มีน้ำใจเมตตา (Prosocial) มีความร่วมมือ (Cooperation) อดทน/ควบคุมตนเอง (Self-Control) และมีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Confidence)

3. วิธีการปลูกฝัง คือ ยกย่องคนดีความดี ให้แก้ปัญหาชีวิตประจำวัน ให้ความรักความเข้าใจ ให้อิสระรับฟังความคิดเห็นและกวดขันให้ทำตามข้อตกลง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540:3) แบ่งประเภทของวินัย ดังนี้

1. สามารถควบคุมตนเองทางกาย วาจา ใจ รักความจริงไม่พูดปด
2. สามารถพึ่งพาตนเอง เช่น การรับผิดชอบในกิจวัตรประจำวัน
3. สามารถทำกิจกรรมหรืองานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง
4. สามารถจัดเก็บสิ่งของให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
5. รู้จักรักษาสิ่งของของตนเองและผู้อื่น
6. มีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา
7. ปฏิบัติตามข้อตกลงและกติกาได้อย่างถูกต้อง
8. แสดงความคิดเห็นของตนเอง อีกทั้งฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
9. เคารพในสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน

บัวคำ แก้วอุดม (2550:31) แบ่งประเภทของควมมีวินัยในตนเอง เป็นผู้มีความสามารถควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่มุ่งหวัง โดยบุคคลนั้นจะต้องมีคุณลักษณะต่าง ๆ ที่สำคัญ 3 ด้าน คือ มีความรับผิดชอบ ควบคุมตนเองและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

ฉัตรชัย สนธิรัตน์ (2551 : 27-28) แบ่งประเภทของควมมีวินัยในตนเอง บุคคลเกิดวินัยในตนเองขึ้นแล้วจะทำให้เกิดคุณลักษณะและพฤติกรรมที่ดีขึ้นหลากหลายประการ เช่น มีระเบียบวินัย ควบคุมตนเองได้ ยอมรับในความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น เห็นประโยชน์ส่วนรวม ตรงต่อเวลา มีเหตุผล เคารพในสิทธิของผู้อื่น ตั้งใจทำงาน มีความขยัน รู้จักสามัคคี ควบคุมอารมณ์ได้ ตัดสินใจปัญหาได้และรักษากฎระเบียบของสังคม

ปัญญาวดี ชมสุวรรณ (2552 : 27) แบ่งประเภทของควมมีวินัยในตนเองเป็นความสามารถในการบังคับควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของบุคคลเพื่อให้พฤติกรรมเป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ การปฏิบัติตามระเบียบของสังคม ความรับผิดชอบ ความตั้งใจจริง และความอดทน

สรุปได้ว่า ประเภทของควมมีวินัยในตนเอง เป็นพฤติกรรมการแสดงออกถึงควมมีวินัยในตนเองของบุคคลทำให้คุณลักษณะต่าง ๆ มีหลากหลาย มีความเชื่อมั่นในตนเองมีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจ มีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความเป็นผู้นำ มีเหตุ มีผลยอมรับในความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่นและเคารพในสิทธิของผู้อื่นและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมทุกประเภท

2.4 สาเหตุการขาดควมมีวินัยในตนเอง

การควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนทำได้ไม่เต็มที่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาต้องพบกับการแสดงพฤติกรรมที่ทำทนายของนักเรียน การหนีเรียน มาโรงเรียนสาย แต่งกาย

ไม่สุขภาพ การทะเลาะวิวาทกัน ก้าวร้าวไม่เชื่อฟังครูไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาสาเหตุของปัญหาขาดวินัยในตนเองของนักเรียนมีหลายสาเหตุพิจารณาได้ ดังนี้

เชาวิ มณีนวศ์ (2528 : 170-174) สรุปสาเหตุของการขาดความมีวินัยในตนเอง ดังนี้

1. ปัญหาจากตัวนักเรียนเอง เนื่องจากวัยวุฒิของนักเรียนที่สู่วัยรุ่นก่อให้เกิดวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่ปรวนแปรไปจากในวัยเด็ก ทำให้อารมณ์และสภาพจิตใจแปรเปลี่ยนไปจากเดิม ไม่ชอบที่จะร่วมกิจกรรมกับบุคคลในวัยอื่น ๆ อันนอกเหนือไปจากกลุ่มวัยเดียวกับตนกลายเป็นช่องว่างระหว่างวัยที่มักขัดแย้งกับบุคคลอื่น ๆ ที่มีโชคของตนเอง ความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหา ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ปรารถนาที่จะเรียนรู้สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ อันนอกเหนือไปจากตำราเรียน ความสนใจในการเรียนลดลงถึงขั้นสออบตก ด้วยเกิดใส่ใจกิจกรรมอื่น ๆ แสดงความสนใจเรื่องเพศตรงข้าม การแต่งกายตามแฟชั่นนิยม นักร้อง นักแสดงวัยรุ่น การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตตลอดจนเทคโนโลยีใหม่ ๆ แทน

2. ปัญหาจากเพื่อน เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นแล้วนักเรียนจะสนใจกับเพื่อนมากกว่าสิ่งอื่นใด ไม่ใส่ใจว่าถูกหรือผิด สนใจความสนุกสนานในกิจกรรมที่ทำร่วมกับเพื่อนมากกว่า หากรู้จักคิดโดยช่วยกันคิดและช่วยกันทำในสิ่งที่ถูกต้องและสังคมยอมรับ

3. ปัญหาจากครู ทศนคติของครูที่มีต่อนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นแรงผลักดันให้นักเรียนบังเกิดความรู้สึกที่ไม่มีความสุขในโรงเรียน มีผลมาจากสภาพห้องเรียนไม่น่าสนใจ ความสนใจและใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง วิธีการสอนของครู ความเข้าใจในวิชา

4. ปัญหาจากครอบครัวและสภาพแวดล้อม ครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญของนักเรียน มีผลกระทบต่อนักเรียนโดยตรง คือ หากบ้านหรือครอบครัวให้ความอบอุ่นและสนใจในตัวนักเรียนตลอดย่อมทำให้นักเรียนมีความเข้มแข็งทางจิตใจ บังเกิดความพร้อมทางอารมณ์ และเชื่อมั่นในตนเอง และสภาพแวดล้อมที่ดีย่อมส่งผลให้นักเรียนมีรากฐานของจิตใจที่ดีมีโลกทัศน์ที่ดีต่อไปในอนาคต

5. สภาพสังคมส่วนรวมของบ้านเมือง เป็นที่แน่นอนว่าหากสภาพสังคมส่วนรวมของประเทศชาติดำรงสู่ความเป็นสังคมสมานฉันท์อย่างแท้จริงแล้ว ย่อมทำให้สภาพบ้านเมืองสงบสุข ขณะเดียวกันจากสภาพสังคมส่วนรวมวุ่นวายซึ่งเต็มไปด้วยความแตกแยกและแข่งขันกันตลอดเวลา ก็จักเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่นักเรียนให้ได้รับและรับทราบด้วยมีตัวอย่างจากผู้ใหญ่ที่ขาดระเบียบและวินัยจำนวนมากนั่นเอง

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2544 : 231-232) กล่าวถึง สาเหตุของการขาดความมีวินัยในตนเอง ดังนี้

1. ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากโรงเรียน การสอนไม่ดี จัดหลักสูตรไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ตารางสอนไม่ยืดหยุ่น โปรแกรมการเรียนการสอนและโปรแกรมอื่น ๆ ไม่ปรับให้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ความสามารถของนักเรียน

2. ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากนักเรียนเอง ไม่เข้าใจกฎระเบียบต่างๆ ไม่เข้าใจเหตุผลของระเบียบต่างๆ พื้นฐานการศึกษาของนักเรียนไม่ดี การไม่รู้จักเลือกคบเพื่อนนักเรียน มีเรื่องกระทบกระทั่งกันจิตใจและนักเรียนมีความรู้สึกขัดแย้งกับครู

3. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมทั้งทางบ้านและชุมชน สภาพการใช้อำนาจของบุคคลและความสัมพันธ์ภายในบ้านไม่ดี บ้านอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการก่ออาชญากรรมบ่อยๆ นักเรียนมีภาระต้องรับผิดชอบมากหรือต้องทำงานตึกเกินไป

4. ปัญหาที่เกิดจากโรงเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน วิชาที่จัดการเรียนการสอนง่ายเกินไป วิชาที่ทางโรงเรียนจัดไม่ตรงกับความต้องการหรือขาดความสนใจของนักเรียน การมอบหมายงานให้นักเรียนทำในชั้นเรียนอาจมากเกินไปหรือน้อยเกินไป ครูอธิบายไม่ชัดเจน เนื้อหาและกิจกรรมที่จัดไม่เหมาะสม การจัดที่นั่งเรียนไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ไม่มีการสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่เรียนอ่อน การประเมินผลขาดความยุติธรรมและทัศนคติของครูต่อนักเรียนอาจจะเป็นไปในทางที่ไม่ดี ขาดความอบอุ่นและที่พึ่งต่อนักเรียน

สุนทร พานนนท์ (2551 : 18) กล่าวถึง สาเหตุของการขาดความมีวินัยในตนเอง มีหลายสาเหตุ ดังนี้

1. ตัวนักเรียนเอง เช่น ความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจและสังคม ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ ตลอดจนการสอบตกและความรู้สึกขาดความมั่นคงในโรงเรียน

2. เพื่อน เช่น เพื่อนฝูงชักชวนกันก่อการวิวาทหรือการสร้างบรรยากาศให้เกิดความตึงเครียดในโรงเรียน

3. ครู เช่น ทัศนคติของครูที่มีต่อนักเรียนซึ่งอาจเป็นไปในทางที่ไม่ดีตลอดเวลาจนเป็นสาเหตุให้นักเรียนไม่มีความสุขในโรงเรียน สภาพทั่วไปในห้องเรียน วิธีการสอนของครู ความไม่เข้าใจวิธีการสอนของครูและความแตกแยกกันในหมู่ครูที่นักเรียนสังเกตเห็น

4. บ้านหรือสังคมแวดล้อม เช่น ทางบ้านมีภูมิหลังไม่ดี สังคมรอบบ้านไม่ดีทำให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนไม่ดีไปด้วย

5. สภาพแวดล้อมโดยรวมของบ้านเมืองอยู่ในสภาพไม่ดีก็มีส่วนทำให้นักเรียนมีแนวโน้มไม่ดีไปด้วย ได้เห็นตัวอย่างของผู้ใหญ่ที่ขาดระเบียบวินัย

เจริญ นันไชยวงศ์ (2554 : 37-38) กล่าวถึง สาเหตุของการขาดความมีวินัยในตนเอง ตัวนักเรียนเองอาจเป็นทางกาย จิตใจ ทางอารมณ์ และเกิดจากสิ่งแวดล้อมทางสังคม ครู ระบบการศึกษา การจัดการภายในโรงเรียน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมและสังคมที่นักเรียนอาศัยอยู่

สาคร ทองทิพย์ (2557 : 15) กล่าวถึง สาเหตุของการขาดความมีวินัยในตนเอง เกิดจากปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง ปัญหาที่เกิดจากโรงเรียน ปัญหาเกิดจากครู ปัญหาจากเพื่อน และปัญหาที่เกิดจากทางบ้าน ครอบครัว สภาพแวดล้อมและชุมชน

สรุปได้ว่า สาเหตุของการขาดความมีวินัยในตนเอง เนื่องจากสภาพสังคมส่วนรวม วุ่นวายซึ่งเต็มไปด้วยความแตกแยกและแข่งขันกันตลอดเวลาเป็นตัวอย่างไม่ดีแก่นักเรียน จึงทำให้เกิดปัจจัยหลายอย่างที่เป็สาเหตุของปัญหา เช่น ปัญหาจากตัวนักเรียนเอง ความใส่ใจของครู วิธีการสอนของครู ห้องเรียนไม่น่าสนใจ การคบเพื่อน สภาพแวดล้อมจากครอบครัว เพื่อนบ้านและสังคมเป็นส่วนสำคัญทำให้ได้รับและรับทราบด้วยมีตัวอย่างจากผู้ใหญ่ที่ขาดระเบียบและวินัยจำนวนมากนั่นเอง

2.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง

การเกิดวินัยในตนเองเชื่อว่าบุคคลต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิด จนกระทั่งเติบโตขึ้นมาจุดเริ่มต้น คือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดาหรือผู้เลี้ยงดูอันจะนำไปสู่ความสามารถควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น ซึ่ง บัวค้ำ แก้วอุดม (2550 : 21-24) อธิบายถึงทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองโดยยึดแนวทฤษฎีสำคัญ 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีของเมาเรอร์ (Mowrer) ว่าด้วยกำเนิตของการควบคุมตนเองหรือการมีวินัยในตนเองและทฤษฎีของเพค และแฮวิกเฮิสต์ (Peck & Havighurst) ว่าด้วยพัฒนาการแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเอง ยึดการควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกเป็นหลัก มีหลักการสำคัญ ดังนี้

2.5.1 ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมาเรอร์ (Mowrer)

เมาเรอร์ (Mowrer อ้างถึงใน อรรวรรณ พาณิชปฐมพงศ์, 2542 : 10-14) กล่าวว่า การมีวินัยในตนเองของบุคคลนั้น นักจิตวิทยาทั้งหลายเชื่อว่าจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมาสิ่งสำคัญคือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูอันจะนำไปสู่ความสามารถในการให้รางวัลตนเองหรือความสามารถควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น เมาเรอร์พบว่า ทารกหรือเด็กจะต้องเรียนรู้จากผู้เลี้ยงดูตน โดยการเรียนรู้ที่เกิดในสภาพที่เหมาะสมเท่านั้น การเรียนของเด็กทารกหรือเด็กนี้จะเกิดขึ้นระดับและขั้นค่อน ดังนี้

1. บุคคลสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กทารก คือ บิดา มารดาหรือผู้เลี้ยงดูซึ่งเป็นผู้ที่นำมาบ้บัดความต้องการของทารก เช่น หิวก็ได้อาบน้ำ ร้อนก็ได้อาบน้ำ ยุงกัดก็มีผู้ปัดให้ ฯลฯ เมื่อทารกได้รับการบ้บัดความต้องการก็รู้สึกสบาย พอใจและมีความสุข ความรู้สึกของทารกนี้จะรุนแรงมากและติดตรึงอยู่ในสำนึกของทารกไปจนเติบโตขึ้น การที่ทารกได้รับการบ้บัดความต้องการจนรู้สึกสบาย พอใจและมีความสุขนั้น สิ่งที่เกิดควบคู่กับเหตุการณ์อยู่เสมอทุกครั้งคือ การปรากฏตัวของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูในขณะที่มาปรนนิบัติเด็ก การบ้บัดความต้องการของคนกับบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู เป็นสิ่งควบคู่เสมอในการรับรู้ของเด็ก จึงถ่ายทอดมายังบิดามารดาซึ่งเมาเรอร์ เชื่อว่า ความรักและพอใจ บิดามารดานั้น จะต้องเกิดการเรียนรู้เช่นนี้โดยที่ความสุขความพอใจที่ได้รับการบ้บัดต้องมาก่อน ถ้าไม่มีเหตุการณ์เช่นนี้ในเด็ก เช่น เมื่อหิวก็ไม่ได้กินหรือยามนอนไม่ได้นอน เด็กก็จะไม่เกิดความสุขพอใจ เด็กก็จะมิรากฐานในการ ที่จะเรียนรู้ที่จะรักและพอใจบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูตนนั้น คือ บุคคลที่สำคัญต่อการเรียนรู้เริ่มแรกของทารกหรือเด็ก คือ ผู้เลี้ยงดูซึ่งอาจเป็นบิดามารดาหรือผู้อื่นก็ได้

2. ความรักและความผูกพันของเด็ก นำไปสู่การปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอนหรือการเลียนแบบคนที่ตนรักและพอใจ กล่าวได้ว่า ความรักและความพอใจของเด็กที่มีต่อบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู ทำให้เมื่อบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู มีการอบรมสั่งสอนเด็กหรือมีการกระทำหรือการพูดจาอย่างไรเด็กก็จะเกิดการทำตามหรือเลียนแบบคำพูดหรือการกระทำที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูสั่งสอนหรือตามที่เห็นบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูกระทำ ซึ่งการกระทำของเด็กเช่นนี้ทำให้เขาเกิดความสุขความพอใจได้เอง อันเป็นลักษณะการให้รางวัลหรือชมเชยตนเอง โดยบุคคลไม่ได้หวังผลจากภายนอก การเลียนแบบผู้เลี้ยงดูตนเองของเด็กจะทำทั้งทางที่ดีและไม่ดีเท่า ๆ กัน ครอบคลุมเท่าที่ลักษณะนั้นเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักและพอใจ เช่น ถ้าเด็กเห็นผู้เลี้ยงดูสูบบุหรี่เสมอ เมื่อเด็กสูบบุหรี่บ้างก็จะมีสุขความพอใจเพราะเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักของตนพอใจมาก่อน ความสามารถในการให้รางวัลตนเองนี้ เมทาเรอร์เชื่อว่าเป็นลักษณะที่แสดงถึงการบรรลุวุฒิภาวะทางจิตของบุคคลนั้น โดยจะปรากฏขึ้นในเด็กที่อายุ 8-10 ขวบ และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์ เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์จึงเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ในการโต้ตอบเมื่อเกิดการคับข้องใจ เมื่อเกิดการความกลัวในการมีความรักและในการมีอารมณ์ต่าง ๆ ส่วนผู้ที่ขาดวินัยในตนเองหรือขาดการควบคุมตนเองเพราะไม่ได้ผ่านการเรียนรู้ตั้งแต่วัยทารก จึงกลายเป็นผู้ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำและกลายเป็นผู้ทำผิดกฎหมายของบ้านเมืองอยู่เสมอในรายที่รุนแรงอาจกลายเป็นอาชญากรรมเรื้อรังหมดโอกาสที่จะแก้ไข

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมทาเรอร์ (Mowrer) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู พฤติกรรมและความต้องการของบุคคล จะเปลี่ยนไปตามการสนองความต้องการหรือการปรนนิบัติเอาใจใส่ดูแลของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูตั้งแต่เป็นทารกเติบโตเป็นผู้ใหญ่ตลอดรวมทั้งการเลียนแบบพฤติกรรมทั้งดีและไม่ดีจากผู้ใกล้ชิด

2.5.2 ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเองของเพค และแฮวิกเฮิสต์ (Peck & Havighurst)

เชื่อว่าการควบคุมของอีโก (Ego-Control) และการควบคุมของซูเปอร์อีโก (Super Ego-Control) ร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการแสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นอย่างมีเหตุมีผล นักทฤษฎีทั้งสองเห็นว่าพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกในบุคคลจะมีมากหรือน้อยก็ได้ และบุคคลแต่ละคนจะมีพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกในระดับที่ไม่เท่ากัน อันเนื่องมาจากการได้รับความรู้ทางจริยธรรมทำให้ทราบถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ในแต่ละบุคคลจะมีระดับไม่เท่ากัน ส่งผลไปยังการมีวินัยในตนเองหรือควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกที่ต่างระดับกัน ดังนั้น นักทฤษฎีทั้งสองจึงได้จำแนกลักษณะของบุคคลออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. พวกปราศจากจริยธรรม (Amoral Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกที่น้อยมาก โดยบุคคลจะเป็นผู้ที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง

และเห็นแก่ตัวฝ่ายเดียวโดยที่ไม่เรียนรู้ที่จะให้แก่ผู้อื่น เป็นผู้ที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้และกระทำการต่าง ๆ อย่างไม่ไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้ถูกควบคุมความเห็นแก่ตัวของตนเองและเป็นผู้ขาดวินัยในตนเองหรือมีน้อยมาก

2. พวกเขาแต่ได้ (Expedient Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก้น้อยแต่พลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมากขึ้นแต่ก็ยังจัดอยู่ในประเภทปานกลางค่อนข้างน้อย บุคคลประเภทนี้จะยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและกระทำทุกอย่างเพื่อความพอใจและผลได้ของตนเอง เป็นคนที่ไม่จริงจังยอมอยู่ใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจถ้าทำให้เขาได้รับผลที่ต้องการได้เป็นผู้ที่มีวินัยในตนเอง ลักษณะนี้จะพบตั้งแต่วัยเด็กตอนต้นและในคนบางประเภทจะติดตัวไปจนตาย

3. พวกคล้อยตาม (Conforming Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก้น้อยเหมือนคน 2 ประเภทแรก แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมากกว่า คือ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก คนพวกนี้จะยึดพวกพ้องเป็นหลักและคล้อยตามผู้อื่นโดยไม่ต้องไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของสังคมและกลุ่ม เป็นผู้มีวินัยในตนเองระดับปานกลางแต่ไม่แน่นอน

4. พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล (Irrational Conscientious Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกปานกลาง แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมากจนเป็นผู้ที่ยอมรับกฎเกณฑ์และค่านิยมทางสังคมเข้าไปเป็นลักษณะของตนเองเป็นผู้ที่ทำตามกฎเกณฑ์และกฎหมายอย่างยึดมั่นและมีศรัทธา เป็นผู้ที่ถูกควบคุมโดยค่านิยมและปทัสถานของสังคมเป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองค่อนข้างมากแต่ยังไม่สมบูรณ์ บุคคลประเภทนี้จะทำตามกฎอย่างเคร่งครัด โดยเห็นว่ากฎเกณฑ์นั้นเป็นของศักดิ์สิทธิ์ แม้ว่าจะก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ผู้อื่นก็ไม่สนใจ บุคคลประเภทนี้จะเป็หลักของชุมชนเพราะมีความมั่นคงในความเชื่อมั่นและการกระทำคนอื่นเห็นได้ง่ายแต่การขาดความยืดหยุ่นอย่างมีเหตุผลของคนประเภทนี้จึงยังเป็นคนที่ไม่สมบูรณ์ทางจริยธรรม

5. พวกเห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล (Rational Altruistic Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกมากและพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมากด้วย จนเกิดสมดุลระหว่างการปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคมและความสมเหตุสมผลโดยเห็นแก่ผู้อื่นทั่วไปเป็นหลัก บุคคลประเภทนี้มีความสามารถควบคุมตนเองอย่างมีเหตุมีผลมิได้ตกอยู่ในอิทธิพลของกลุ่มในสังคมหรืออยู่ใต้อิทธิพลของกฎเกณฑ์อย่างปราศจากเหตุผล เป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองสูงมากจะเป็นผู้ที่ตระหนักถึงผลของการกระทำของตนเองต่อผู้อื่น ก่อนทำอะไรต้องพิจารณาอย่างมีเหตุมีผลเพื่อผู้อื่น พร้อมทั้งจะร่วมมือกับสังคม มีความรับผิดชอบและให้ความเคารพเพื่อนมนุษย์โดยทั่วไป มีความต้องการเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม บุคคลประเภทนี้ไม่มากนักในแต่ละสังคมแต่นักทฤษฎีทั้งสองเชื่อว่าเป็นบุคลิกภาพที่พัฒนาถึงขีดสุดของมนุษย์

สรุปได้ว่า ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเองของเพคและแอสวิกเฮิสต์ คือ แรงจูงใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเองเกิดจากการควบคุมของอีโก้ (Ego-Control) และการควบคุมของซูเปอร์อีโก้ (Super Ego-Control) ร่วมกันทำให้เกิดความต้องการแสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นอย่างมีเหตุมีผลและบุคคลแต่ละคนจะมีพลังควบคุมในระดับที่ไม่เท่ากัน ส่งผลให้พฤติกรรมต่าง ๆ ในแต่ละบุคคลที่แสดงออกมาแตกต่างกันด้วย

เมื่อพิจารณาทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมอาเรอร์และทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมของเพคและแอสวิกเฮิสต์ เห็นความสอดคล้องของทฤษฎีทั้งสอง คือ ทฤษฎีของเมอาเรอร์พบว่า การวางพื้นฐานให้เกิดวินัยในตนเองจะเริ่มมาจากการเลี้ยงดูทารกจนเกิดความผูกพันกันและเด็กเกิดความพึงพอใจที่ปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอนของผู้เลี้ยงดูหรือเลียนแบบพฤติกรรมของผู้เลี้ยงดู เด็กจะเกิดการเรียนรู้และพัฒนาจนกลายเป็นผู้มีวินัยในตนเองซึ่งทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมของเพคและแอสวิกเฮิสต์ พบว่า เมื่อเด็กเติบโตมาแล้วได้รับประสบการณ์และความรู้ทางจริยธรรมจากสังคม และรับเข้าไปจนกลายเป็นพลังในการควบคุมตนเองหรือเกิดวินัยในตนเอง สามารถสรุปได้ว่า กำเนิดของวินัยในตนเองมีที่มาจากตั้งแต่วัยทารกและจะค่อย ๆ สะสมประสบการณ์ การเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากครอบครัวและสังคมมาพัฒนาจนกลายเป็นพลังควบคุมตนเองหรือมีวินัยในตนเองที่แสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม คือ เป็นผู้บรรลุลักษณะทางจิตอย่างสมบูรณ์

2.6 ประโยชน์ของความมีวินัยในตนเอง

ประโยชน์ของความมีวินัยในตนเองมีดังนี้

1. ช่วยสร้างและรักษาสภาพการณ์อันจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของนักเรียนและความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา ถ้าขาดวินัยในห้องเรียนไม่อยู่ในระเบียบวินัยของสถานศึกษา การดำเนินงานในสถานศึกษาจะเป็นไปอย่างไม่ราบรื่นในที่สุดผลเสียจะเกิดกับนักเรียนเอง เช่น นักเรียนที่ไม่มีระเบียบหรือนักเรียนนึกอยากจะทำอะไรก็ทำไปตามใจชอบ การเรียนของตนเองและของเพื่อนต้อง ชะงักงาลง เป็นต้น

2. วินัยเป็นเครื่องเตรียมตัวนักเรียนสำหรับดำรงชีวิตในภายหน้า เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต้องมีความรับผิดชอบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของตนเองและสมาชิกภายในครอบครัวการช่วยกันและร่วมมือกันในการแก้ปัญหาสังคม เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหาการรักษาาระบบนิเวศวิทยา ปัญหาการบุกรุกทำลายป่าและปัญหาการเสียภาษีอากร ตลอดจนการสร้างวินัยสำหรับหมู่คณะเพื่อรองรับกับสังคมยุคใหม่ที่เรียกว่า “นิคส์” (NICS) การมีวินัยในสถานศึกษาเป็นการสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (Sense of responsibility) และรับผิดชอบในการกระทำต่าง ๆ ของตนเองอันจะนำผลมาสู่ตนเองและหมู่คณะในอนาคต

3. วินัยเป็นเรื่องการปลูกฝังการรู้จักควบคุมบังคับใจตนเองไปที่ละน้อย สถานศึกษามีหน้าที่ปลูกฝัง อบรม ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะที่เป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย (Democratic society) สถานศึกษาจะต้องกระทำตลอดเวลา

และสม่ำเสมอด้วยการมอบหมายหน้าที่ให้ทำและให้ควบคุมตนเองให้ปฏิบัติหน้าที่นั้นให้ดีที่สุดตามกำลังความสามารถแต่ละคนซึ่งอยู่ต่าง ๆ กัน สถานศึกษาต้องฝึกและอบรมชี้แจงให้นักเรียนทุกคนเห็นคุณค่าและความดี ความงามและความจำเป็นที่ต้องควบคุมให้ปฏิบัติหน้าที่ในทางที่ชอบจนเป็นนิสัย (Habit) มีลักษณะนิสัย (Character) ทั้งนี้ นักเรียนจะต้องรู้จักนำตนเองให้ประพฤติปฏิบัติการทำงานในทางที่ถูกต้อง

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของควมมีวินัยในตนเอง ช่วยเสริมสร้างความเจริญงอกงามให้แก่นักเรียนและความก้าวหน้าของสถานศึกษาเป็นการเตรียมความพร้อมที่การดำรงชีวิตของนักเรียนเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นการปลูกฝังอบรมส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักควบคุมบังคับตนเองให้เห็นคุณค่าและความดีของการประพฤติตนเองอยู่ในระเบียบวินัยในตนเองซึ่งจะนำไปสู่การรับผิดชอบต่อการกระทำต่าง ๆ

3. การส่งเสริมควมมีวินัยในตนเอง

การส่งเสริมควมมีวินัยในตนเองสามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธีขึ้นอยู่กับลักษณะวินัยและกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่ต้องการเสริมสร้าง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : ม.ป.ป.) กล่าวว่า การสร้างควมมีวินัยในตนเองสำหรับกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ปกครองเด็กและเยาวชนตระหนักเห็นความสำคัญในคุณค่าของการวินัยในตนเอง

1. รณรงค์ให้สถาบันครอบครัวตระหนักในบทบาทที่มีต่อการสร้างวินัยที่พึงประสงค์ให้แก่สมาชิกในครอบครัว
2. สนับสนุนและกระตุ้นให้สถาบันครอบครัวหรือผู้ปกครองมีการอบรมถ่ายทอดวินัยที่พึงประสงค์ให้แก่สมาชิกผู้เยาว์ในครอบครัว
3. รณรงค์การสร้างวินัยที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กและเยาวชนโดยผ่านทางสื่อมวลชน
4. ให้มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวินัยที่พึงประสงค์ในสถาบันการศึกษาระดับและประเภทต่าง ๆ
5. ให้มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวินัยที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาตามวัยต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชน

วนิดา เสวกครุฑธรร (2537 : 72-73) กล่าวว่า การส่งเสริมควมมีวินัยในตนเอง ดังนี้

1. ผู้ใหญ่สามารถสร้างวินัยให้กับเด็กได้ การทำตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็ก ประพฤติปฏิบัติตนคอยชี้แนะตักเตือน รวมทั้งให้เหตุผลข้อดีและข้อเสียของการประพฤติปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ด้วย
2. ชั้นเรียนกับการสร้างวินัยในการจัดกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ในชั้นเรียนครูต้องควบคุมอย่างจริงจังกับระเบียบข้อบังคับ ถ้าทำผิดลงโทษและทำอย่างต่อเนื่อง

3. กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมส่งเสริมความมีวินัยในสถานศึกษาครูประจำชั้นมีความใกล้ชิดกับเด็กมาก จึงเหมาะสมที่จะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมวินัยให้กับเด็กในหลายโอกาสที่เอื้ออำนวยให้โดยเฉพาะตอนเช้าหลังเคารพธงชาติซึ่งสถานศึกษาส่วนมากมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินกิจกรรม ประสานงาน การปรับตัว ตลอดจนการฝึกทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ควรวางแผนการอย่างมีจุดประสงค์และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนรวมทั้งการประเมินผล

กรมวิชาการ (2537 : 12) กล่าวว่า การส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ดังนี้

1. สร้างบรรยากาศที่มีการผ่อนคลาย
2. ให้โอกาสเด็กริเริ่มทำกิจกรรมอย่างอิสระ
3. สนับสนุนให้เด็กมีโอกาสและตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล
4. เปิดโอกาสให้เด็กช่วยกันสร้างข้อตกลง
5. แสดงความชื่นชมเมื่อเด็กปฏิบัติตามข้อตกลงให้กำลังใจและช่วยเหลือเด็กที่ยัง

ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลง

6. ทบทวนสิ่งที่เด็กกระทำ โดยการถามหรือชมเชย

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต, 2538 : 8-13) กล่าวว่า การส่งเสริมความมีวินัย ในตนเองไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. สร้างวินัยด้วยการทำให้เป็นพฤติกรรมเคยชิน เป็นการนำเอาธรรมชาติของมนุษย์มาเป็นเครื่องช่วย โดยสร้างวินัยเป็นไปตามธรรมชาติหรือสอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์เพราะในการดำเนินชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคลจะปฏิบัติตนตามความเคยชินเสียเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ สาเหตุของความเคยชินเกิดจากความเป็นไปตามเหตุปัจจัยในการดำเนินชีวิตมนุษย์เมื่อมนุษย์ได้แสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดสักครั้งหรือสองครั้ง จะมีแนวโน้มเคยชินและแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นซ้ำไปซ้ำมา พอมีความเคยชินก็จะยึดถือพฤติกรรมนั้นแล้วเกิดความพึงพอใจในพฤติกรรมที่เคยชิน ดังนั้น หากต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมย่อมยากขึ้นด้วยเพราะฉะนั้นจึงควรใช้วิธีการนำเอาความเคยชินของมนุษย์มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ทั้งนี้การฝึกฝนความมีวินัยในตนเองต้องใช้ความสามารถอย่างมากและจะต้องมีระบบการฝึกฝนที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ระบบการฝึกฝนเช่นนี้จะใช้ได้กับช่วงเด็กทั้งนี้ด้วยเพราะวัยเด็กยังไม่มีพฤติกรรมอันเกิดจากความเคยชิน ดังนั้น การฝึกฝนวินัยในตนเองควรเริ่มให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีอันมาจากแบบอย่างที่ดีของบิดา มารดา หรือผู้ที่เลี้ยงดูตลอดจนสังคมที่แวดล้อมตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่หรือสถานศึกษาที่เด็กศึกษาเล่าเรียนอยู่

2. การใช้วินัยที่ลงตัวแล้วหรือวัฒนธรรมช่วยเพราะวัฒนธรรมเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่สร้างวินัยแบบพฤติกรรมเคยชิน ทั้งนี้เกิดจากการที่สมาชิกทุก ๆ คนในสังคมปฏิบัติตนโดยให้วินัยนั้นกลายเป็นวัฒนธรรมแล้ว สมาชิกใหม่ของสังคมเข้ามาสู่วัฒนธรรมดังกล่าวหรือ

เข้ามาสู่ชุมชนปฏิบัติจนให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติดั้งเดิมเพราะวัฒนธรรมเป็นกระบวนการถ่ายทอดตามความเคยชินหรือการทำให้วินัยกลายเป็นวิถีชีวิต

3. การส่งเสริมวินัยให้ได้ผลด้วยระบบสัมพันธ์ขององค์กรรวม การฝึกวินัยจะได้ผลดีต้องอาศัยระบบความสัมพันธ์ขององค์กรประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการด้วยกันเป็นการนำองค์กรร่วมมาประสานกันให้เป็นระบบองค์กรรวม หากต้องการที่จะฝึกฝนพัฒนามนุษย์หรือการศึกษาต้องใช้องค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรม ด้านจิตใจและด้านปัญญาทำงานประสานกันไปทำให้องค์กรรวมสมบูรณ์ สิ่งที่ฝึกจะกลายเป็นชีวิตจริงของผู้ที่ถูกฝึกปฏิบัติอะไรสักอย่างหนึ่งต้องพิจารณาองค์กรรวมทั้ง 3 ด้าน คือ

3.1 ด้านพฤติกรรม หากผู้ที่ถูกฝึกมีพฤติกรรมที่ดีด้วยความเคยชินถือว่าเป็นสิ่งที่ดี

3.2 ด้านจิตใจ หากผู้ที่ถูกฝึกมีความพึงพอใจหรือมีความสุขที่จะแสดงพฤติกรรมดังกล่าวย่อมมั่นคงมากขึ้น ดังนั้นทางด้านจิตใจต้องคอยดูว่าจะทำอย่างไร จึงจะให้ผู้ที่ถูกตั้งอยู่ในวินัยมีความสุขและมีความพึงพอใจ

3.3 ด้านปัญญา หากผู้ที่ถูกฝึกมีความรู้ความเข้าใจถึงเหตุผลและคุณประโยชน์ของการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ซึ่งจะมาหนุนองค์ประกอบด้านจิตใจอันจะทำให้เกิดความพึงพอใจและความสุขในการปฏิบัติพฤติกรรมเช่นนั้นมากขึ้นด้วย

โดยสรุปแล้วองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ต้องเสริมซึ่งกันและกันเพราะถ้าจะเน้นแต่เพียงองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งจะกลายเป็นการบีบบังคับผู้ถูกฝึกจะไม่มี ความพึงพอใจและจะแสดงพฤติกรรมด้วยความจำใจ จึงพร้อมที่จะละเมิดแนวทางปฏิบัติได้

4. การส่งเสริมความมีวินัยใช้ปัจจัยอื่นช่วยเสริม การมีวินัยทำให้เกิดความสุขผู้ที่ถูกฝึกจะมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติตาม การใช้ปัจจัยอื่นมาช่วยอีก เช่น ความเป็นกัลยาณมิตรอันประกอบด้วย ความรักและความศรัทธาเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งจะนำมาสู่การเกิดวินัยโดยความเป็นกัลยาณมิตรเป็นตัวเสริมในการสร้างวินัยจากพฤติกรรมที่เคยชินได้ทำหน้าที่หนุนองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

4.1 เป็นต้นแบบที่ดีของพฤติกรรม (ศีล)

4.2 มีความรัก ทำให้เกิดความอบอุ่น มีความเป็นกันเองพร้อมทั้งศรัทธาและความสุข (จิตใจ)

4.3 กัลยาณมิตร รู้เหตุรู้ผล สามารถบอกได้ว่าทำอย่างนั้นแล้วมีผลอย่างไร ทำให้เด็กเข้าใจเหตุผลและเห็นคุณค่าในสิ่งที่ทำ (ปัญญา)

5. การส่งเสริมความมีวินัยด้วยแรงหนุนของสภาพจิตใจเป็นอีกวิธีการหนึ่งซึ่งนำเอาปัจจัยด้านจิตใจมาเป็นตัวนำ กล่าวคือ เป็นการตั้งอุดมคติในจิตใจเพื่อให้มีความผูกใจมั่นอย่างรุนแรงในการที่จะไปถึงจุดหมายที่ตั้งไว้หรือเรียกว่า การรำมานะ แต่ทั้งนี้ต้องมีข้อ

ควรระวังตรงที่ความมานะในระดับต้น ๆ จะเป็นความภาคภูมิใจแต่ถ้ารุนแรงเกินไปจะกลายเป็น การดูถูกบุคคลอื่นหรือเป็นการทำตนให้เข้าไปอยู่ในระบบการแข่งขันมักจะแย่งชิงความเป็นใหญ่

6. การส่งเสริมความมีวินัยโดยใช้กฎเกณฑ์ข้อบังคับเป็นการใช้กฎหมาย กฎเกณฑ์เข้ามาบังคับใช้ควบคุมโดยมีวิธีการลงโทษสามารถสร้างความมีวินัยแต่มีใช้เป็นการ ที่ถูกต้อง ทั้งนี้เพราะไม่เป็นวิธีการสอดคล้องกับหลักความความจริงของธรรมชาติ ซึ่งมีหลักว่า มนุษย์ต้องได้รับการฝึกฝน การกดขี่หรือข้อบังคับมิใช่วิถีทางที่ถูกต้องเสมอไปเพราะการใช้ อำนาจบังคับจะได้ผลต่อเมื่ออำนาจดังกล่าวยังคงอยู่ แต่ถ้าหากอำนาจนั้นหมดลงไป มนุษย์ พร้อมทั้งจะละเมิดวินัย ซึ่งจะยิ่งก่อให้เกิดความวุ่นวายและความเสียหาย กระนั้นก็ตามการใช้ กฎเกณฑ์ในบางกรณีอาจได้ผล หากกฎเกณฑ์ดังกล่าวนั้นมีได้มีอำนาจบีบบังคับมากเกินไปและมี ระยะเวลาพอสมควร เพื่อที่จะให้บุคคลผ่านเข้าสู่ความเคยชิน กระทั่งบุคคลจะมีได้รู้สึก ว่าตนเองกำลังตกอยู่ภายใต้อำนาจที่บังคับซึ่งจะกฎธรรมชาติตามวิธีที่ 1 คือ การส่งเสริมความ มีวินัยด้วยการทำให้เป็นพฤติกรรมความเคยชินมารับทอดจากการใช้อำนาจบีบบังคับอันจะเป็น วิธีการที่ได้ผล แต่จะต้องพึงระวัง คือ ไม่ควรใช้วิธีการบีบบังคับและลงโทษ หากแต่ต้องฝึกฝน ทางจิตใจให้ผู้ที่ถูกฝึกเกิดความรู้สึกว่าเป็นประโยชน์ ถ้าปฏิบัติตามข้อบังคับนั้น ๆ ความรู้ความ เข้าใจและจิตสำนึกที่ได้รับจากการฝึกฝนจะทำให้ผู้ที่ถูกฝึกเกิดความพึงพอใจหรือความเต็มใจ จะปฏิบัติตาม นั่นคือ เป็นการทำให้เข้าสู่ระบบการศึกษาที่แท้จริงอันประกอบด้วยพฤติกรรม สภาพจิตใจและปัญญาเข้ามาประสานกัน

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2540 : 30-34) กล่าวว่า การส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ต้องมีลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

1. กฎต้องสมเหตุผล สิ่งที่ยอยากให้เด็กทำนั้น ควรเป็นสิ่งที่เป็นไปได้จำเป็น และเป็นเรื่องที่ได้กทำได้ในระดับอายุของเขา
2. กฎต้องถูกต้องชัดเจนไม่คลุมเครือ ต้องแน่ใจว่ากฎที่ตั้งขึ้นในเด็กทุกเรื่องเป็น สิ่งชัดเจนอย่าให้มีข้อสงสัยหรือโต้เถียงได้
3. กฎต้องบังคับได้ ต้องมีการกำหนดโทษ ถ้าทำผิดต้องลงโทษอย่างจริงจังทำ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

กัญระญา รุ่งเรือง (2545 : 19-20) กล่าวว่า การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองเป็น กระบวนการต้องอาศัยเวลาอันเป็นผลจากการฝึกหัดการสอนต้องค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับ ขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างแนวปฏิบัติ ชั้นแรกของการส่งเสริมความมีวินัยนักเรียน คือ ให้นักเรียน รู้จักพฤติกรรมที่ดี ความสนใจ ความตั้งใจจริงของครูที่จะให้ผู้เรียนสังกัด แยกแยะพฤติกรรมของ ผู้เรียน วิธีการให้ผู้เรียนได้สร้างแนวปฏิบัติตั้งแต่เริ่มต้น
2. ให้ผู้เรียนปรับปรุงตนเอง ครูต้องใช้ความมีเหตุผลประกอบการแนะนำ แนวทางแก่นักเรียนให้ได้รับรู้ความรู้สึกของเพื่อน ของครูที่มีต่อความประพฤติปฏิบัติ

ที่เหมาะสมในแนวทางเช่นนี้ครูจะช่วยย้าให้นักเรียนมองเห็นมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีและทำให้เกิดการปรับปรุงตนเอง

3. สังเกตใช้กฎเกณฑ์เพื่อเป็นแนวทางในการนำสู่วินัยในตนเอง เมื่อมีคนทำผิด กฎหมายการพิจารณาร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนเป็นโอกาสที่จะช่วยพื้นฐานวินัยในตนเองของครูช่วยให้นักเรียนพิจารณาความประพฤติผิดแก้ไขในบางสถานศึกษาครูอาจให้นักเรียนดูแลรักษากฎระเบียบห้องเรียน แต่การกระทำผิดเช่นนี้นักเรียนต้องมีความพร้อม

บัวคำ แก้วอุดม (2550 : 27) กล่าวว่า การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองเป็นการพัฒนาและสร้างเสริมวินัยในตนเองให้กับเด็กโดยใช้หลักจิตวิทยาในการจูงใจมากกว่าการบังคับ สนับสนุนให้เด็กได้คิดและตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลให้อิสระแก่เด็กในการมีความคิดเป็นของตนเองให้ยกย่องชมเชยขณะที่เด็กปฏิบัติและต้องปลูกฝังเสริมสร้างและพัฒนาวินัยในตนเองเพื่อสร้างจริยธรรมที่ติงามให้กับตนเอง

สุพจน์ สนุ่นไพบูลย์ (2550 : 20) กล่าวว่า การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองเกิดขึ้น ในตัวนักเรียนได้ ควรมีลักษณะ ดังนี้

1. การทำดีของนักเรียน เป็นไปเพราะความเห็นดีเห็นชอบของนักเรียนที่จะได้จากการกระทำไม่ใช่เพราะอำนาจภายนอกเป็นบังคับให้กระทำดี การเชื่อฟังคำสั่งสอนและระเบียบเกิดขึ้นจากการเข้าใจเหตุผลของการกระทำตามระเบียบไม่ใช่เพราะความกลัวอำนาจ

2. การออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตามจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบแล้วว่าจะเป็นส่วนช่วยให้นักเรียนรู้จักประพฤติดีไม่ใช่ออกมาเพื่อเหตุผลส่วนตัวของผู้มีอำนาจที่จะออกคำสั่งนั้น ๆ

3. การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดวินัยเป็นไปตามลักษณะพื้นฐานส่วนตัวของผู้กระทำผิดเป็นราย ๆ ไป

4. กิจกรรมทั้งหลายของนักเรียนทั้งภายในและนอกห้องเรียนเป็นส่วนช่วยให้นักเรียนได้สร้างความเจริญไปในทางที่ถูกที่ควรอันเป็นที่ยอมรับในสังคม

สุนทร พานนนท์ (2551 : 23-24)กล่าวว่า การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองที่สถานศึกษานำมาใช้ ดังนี้

1. การส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจในบทเรียน
2. การสร้างความรักให้เกิดในหมู่นักเรียน
3. รักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะครูด้วยกันเพราะนักเรียนจะถือเอาครูเป็นตัวอย่าง

4. พยายามขจัดสิ่งยั่วยุที่ก่อให้เกิดความผิดพลาดทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

5. ให้รางวัลความประพฤติเพื่อยั่วยุให้นักเรียนทำความดี

6. ให้เกิดความร่วมมือระหว่างบ้านกับสถานศึกษาในการควบคุมพฤติกรรม

7. การชี้แจงเป็นรายบุคคลหรือเป็นหมู่คณะให้นักเรียนรู้ว่าอะไรควรทำอะไร ไม่ควรทำ

8. การจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์

เจริญ นันไชยวงศ์ (2554 : 33) กล่าวว่า การส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง มีความสำคัญมากในการจะให้นักเรียนปกครองตนเองได้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสถานศึกษารู้จักเสียสละและประโยชน์ ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม การมีวินัยทำให้เป็นคนดีเป็นที่ยอมรับของสังคม

ไชยา ศรีสร้อย (2555 : 37) กล่าวว่า การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองมีหลาย แนวทางจะต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบเริ่มตั้งแต่การสอนให้เขารู้จักปฏิบัติตาม กฎระเบียบทำเป็นตัวอย่างให้ดู รวมทั้งการควบคุมพฤติกรรมด้วย ถ้าเขาทำผิดต้องหาวิธีปรับ พฤติกรรมให้เหมาะสม อาจจะว่ากล่าวตักเตือน ชี้แจงให้เขาเข้าใจว่าการกระทำเช่นนั้นไม่ถูก หรือลงโทษตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงสิทธิเด็กด้วยหรืออาจมีการยกย่องชมเชย ให้กำลังใจเมื่อเขาประพฤติดีต้องรู้จักใช้จิตวิทยากับเด็ก ครูต้องทำงานร่วมกับเด็ก เอาใจใส่ดูแล อย่างสม่ำเสมอ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองของเด็กด้วย นอกจากนี้ต้องอาศัยสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์หรือบุคคลที่เด็กชื่นชอบเพื่อยึดถือเป็นแบบอย่างได้สื่อเหล่านี้ ต้องประชาสัมพันธ์ให้เห็นความสำคัญของการมีวินัยจะช่วยให้เด็กมีวินัยในตนเองได้

สาคร ทองทิพย์ (2557 : 20) กล่าวว่า การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองมีความ มุ่งหมายให้นักเรียนปกครองตนเองได้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ปฏิบัติตาม กฎระเบียบของสถานศึกษารู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม การมีวินัยทำให้เชื่อได้ว่า เป็นคนดีมีศีลธรรม

สรุปได้ว่า การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อปรับพฤติกรรมของนักเรียนให้ตระหนักเห็นความสำคัญ คุณค่าของความมีวินัยในตนเองของนักเรียนเป็นพื้นฐานการเคารพกฎ เกณฑ์ของสังคมร่วมกัน และเคารพสิทธิของผู้อื่น รู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรมเป็น เครื่องมือปลูกฝังสิ่งที่ตั้งงามมีจิตสำนึกของแต่ละคนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนอันดีงาม โดยมีต้องมีกฎเกณฑ์ใดๆ มาบังคับสังคมนั้นจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและยังช่วยพัฒนาสังคม ให้ก้าวหน้า

4. การดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

การดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษามีองค์กร ประกอบสำคัญหลายประการที่พบในงานวิจัย ดังนี้

ยุพิน เทียนชุมพันธ์ (2550 : 111-113) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการ เรียนการสอนของครูตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมวกเหล็กวิทยา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ครูมีความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาคตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมาก ครูสามารถนำสาระและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปจัดเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียน และครูจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติจริง ผักการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการจัดการที่เป็นระบบ ส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการปฏิบัติน้อย มีปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์การจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตรงตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน

วรรณทิพย์ ลือเปี่ยม (2551 : 85) ได้ศึกษาเรื่อง การนำเสนอแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียน อำเภอลานสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี พบว่า สภาพการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการนิเทศการสอน และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

ภักดี พานอ่อน (2553 : 94) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองแก่นักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 3 พบว่า ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสร้างวินัยการทำให้เป็นพฤติกรรมเคยชิน การสร้างวินัยได้ผลด้วยระบบสัมพันธ์ของครอบครัว การสร้างวินัยโดยใช้ปัจจัยอื่นช่วยเสริม การสร้างวินัยด้วยแรงหนุนของสภาพจิตใจ และด้านสร้างวินัยโดยใช้กฎเกณฑ์บังคับหรือนโยบายบังคับอาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความตระหนักถึงความสำคัญของความมีวินัยเนื่องจาก วินัยคือ กฎ กติกา ระเบียบ ข้อบังคับของสังคมให้ถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกันเพื่อให้สังคมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

คำพร ธรรมวงศ์ (2553 : 76) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูภาคเหนือในระบบ 11+3 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า อาจารย์ผู้สอนยังไม่มีประสบการณ์เพียงพอเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรแบบใหม่ และยังมีความคุ้นเคยกับการสอนหลักสูตรแบบเก่า จึงทำให้มีปัญหาในการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดและแก้ปัญหาด้วยการลงมือปฏิบัติจริง การสอนให้ผู้เรียนแก้ปัญหาสิ่งที่พบนอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยภาคเหนือที่มีวุฒิการศึกษาสูงเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้เข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

นวกัทร น้าใจ (2554 : 76-78) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรกับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอนุราชประสิทธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 จังหวัดนนทบุรี พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอนุราชประสิทธิ์ผลที่ได้รับจากการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารโรงเรียนได้มีการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและปรับปรุงโรงเรียนทุก ๆ ด้าน

ทั้งด้านมาตรฐานการศึกษา ผู้เรียน มาตรฐานการเรียน มาตรฐานการศึกษาครูและมาตรฐานการศึกษาผู้บริหาร

วันเพ็ญ สัตยากุล (2555 : 85-87) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมระเบียบวินัย ในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า แนวทางการส่งเสริมระเบียบวินัย ในสถานศึกษาเอกชนทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การพัฒนาสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการส่งเสริมวินัย การจัดกิจกรรมตามแนวทางการส่งเสริมวินัยนักเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดแทรกวินัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้

สรุป การดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมีองค์ประกอบหลายประการ เช่น การกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน การจัดสภาพแวดล้อม การนิเทศการสอน การจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างวินัยด้วยการทำให้เป็นพฤติกรรมเคยชิน การส่งเสริมความมีวินัยให้ได้ผลด้วยระบบสัมพันธ์ขององค์กรรวม การส่งเสริมความมีวินัยโดยใช้ปัจจัยอื่นช่วยเสริม การส่งเสริมความมีวินัยด้วยแรงหนุนของสภาพจิตใจ

จากดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสนใจศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การจัดกิจกรรมนักเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญและสอดคล้องกับบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร เนื่องจากเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่จากการสัมพันธนโยบายด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนไม่ได้จัดทำเป็นคู่มือหรือระเบียบของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยสนใจศึกษา 3 องค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น เพื่อทำให้ทราบถึงสภาพดำเนินการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนและผู้บริหารสถานศึกษาและครูใช้เป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาและเป็นแนวทางพัฒนาการสร้าง ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.1 ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน

การกำหนดนโยบายเป็นทิศทางมุ่งไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จงานส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อสร้างคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเองเหมือนกันจะดำเนินการเป็นผลสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับข้อกำหนดนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานการสร้างวินัยในตนเองไว้ ดังนี้

สาโรช บัวศรี (2526 : 35) กล่าวว่า การกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานเพื่อบรรลุถึงการสร้างคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเองที่พึงประสงค์ ได้แก่

1. กำหนดนโยบายเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับการสร้างคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเองไว้ปฏิบัติ

2. กำหนดวิธีสอนคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเองให้เป็นไปตาม
 แนวนโยบาย

สมพงษ์ จิตระดับ (2526 : 164) กล่าวว่า สถานศึกษาต้องกำหนดนโยบายที่
 ชัดเจนออกมาเพื่อเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินงานกิจกรรมทางความมีวินัยในตนเองทุก
 รูปแบบที่จัดขึ้นในโรงเรียน นโยบายเป็นส่วนสำคัญที่กำหนดแนวทางปฏิบัติให้ตรงสู่เป้าหมาย
 แห่งความสำเร็จการดำเนินงานทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงต้องพยายามปฏิบัติให้สอดคล้องกัน
 เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งแผนพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความ
 มีวินัยในตนเองได้สรุปผลไว้ว่า การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัยใน
 ตนเองระยะที่ผ่านมายังขาดนโยบายและมาตรการที่มีประสิทธิภาพในอันที่จะให้สถานศึกษาหรือ
 หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสู่วัตถุประสงค์ การกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริม
 คุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเองในโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติ ควรกำหนด
 นโยบายให้เป็นตามจุดมุ่งหมาย

Gorton อ้างถึงในกาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2538 : 276-283) กล่าวว่า การกำหนด
 นโยบายแนวทางการดำเนินงานไว้ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและวิธีการดำเนินการด้านวินัยควรสอดคล้องกับนโยบายของ
 คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา นโยบายและวิธีการของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวินัย
 ควรได้รับการตรวจสอบและพิจารณาว่าสอดคล้องกับนโยบายระดับสูงหรือไม่
2. ปรัชญาและความมุ่งหมายในการรักษาระเบียบวินัยในสถานศึกษานั้นควรเป็น
 ที่เห็นชอบด้วยกันทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายนักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้บริหารสถานศึกษา
3. สถานศึกษาควรรักษานโยบายและดำเนินการด้านวินัยให้เกิดผลเพื่อ
 การศึกษาให้มีความเป็นไปได้ในการบริหารและให้สอดคล้องกับเหตุผลของกฎหมายบ้านเมือง
 ด้วยกฎระเบียบต่าง ๆ นั้น ถ้ายังมีมากก็ยิ่งยากที่จะได้รับการยอมรับและยังต้องเสียเวลาในการ
 ที่จะต้องกวาดขนดูแลให้เกิดผลในการปฏิบัติจริงอีกด้วย ดังนั้น จึงควรมีเท่าที่จำเป็นเท่านั้น
4. นโยบายและวิธีการดำเนินการด้านวินัยควรจะทำไปรูปการใช้ถ้อยคำ
 ไปในทางบวกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และเน้นในลักษณะให้นักเรียนถือเป็นความรับผิดชอบ
 มากกว่าที่จะเน้นพฤติกรรมที่เป็นความผิด ถ้าเน้นที่พฤติกรรมควรเน้นพฤติกรรมที่พึงปรารถนา
 มากกว่าที่จะเน้นพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับ
5. นโยบายและวิธีการดำเนินการปกครองนักเรียนควรเขียนให้ปรากฏชัดเจน
 ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและการพิมพ์ลงในคู่มือนักเรียน ครูและผู้ปกครองเพื่อให้ได้ทราบร่วมกัน
 และควรมีการทบทวนนโยบายและวิธีการดำเนินการด้านวินัยนักเรียนในทุก ๆ ต้นปีการศึกษา
 เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนความจำเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดและชัดเจนถึงความจำเป็นที่จะต้อง
 เปลี่ยนแปลงนโยบายและวิธีการดำเนินการให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

6. การกระทำที่ผิดกฎหรือระเบียบอย่างรุนแรงควรได้รับผลที่ชัดเจนแน่นอนและเหมาะสมกับความผิด นักเรียนควรจะได้รู้ว่าถ้าเขาทำผิดระเบียบแล้วอะไรจะเกิดขึ้นเพื่อให้เขาได้มีโอกาสพิจารณาผลของการกระทำนั้นได้ โทษที่กำหนดไม่ควรจะเบาหรือหนักเกินไป

7. เหตุผลที่ใช้ในการออกกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ วิธีการดำเนินการ ตลอดจนผลที่ได้รับจากการกระทำผิดกฎระเบียบต่าง ๆ นั้นจะต้องมีการสื่อสารให้นักเรียนได้ทราบอย่างชัดเจนและออกใช้บังคับด้วยความยุติธรรมและด้วยความเสมอภาคกับทุกคน

ใจจริง บุญเรืองรอด (2542 : 124-126) กล่าวว่า การกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน เป็นการวางระเบียบวินัยที่ต้องยึดหลักการเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนโดยการใช้ถ้อยคำในทางบวกมากกว่าในทางลบ ไม่ขัดต่อกฎหมายบ้านเมือง ปฏิบัติได้จริง นักเรียน ครู และผู้ปกครองมีส่วนร่วม โดยคำนึงถึงพัฒนาการของนักเรียนในวัยนั้นและระเบียบวินัยนั้น ต้องเป็นปัจจุบันสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สถานศึกษาจึงต้องมีการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนระเบียบวินัยอยู่เสมอ

เชษฐา ปาละกุล (2551 : 23) กล่าวว่า การกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานเป็นส่วนหนึ่งของจุดหมายอาจเกิดจากปรัชญาของโรงเรียนอาจเกิดจากปัญหาความต้องการ ส่วนแนวทางการปฏิบัติงานควรกำหนดให้ชัดเจนเพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติงานให้บรรลุจุดหมายที่กำหนด และการกำหนดนโยบายและแนวทางเพื่อให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพได้นั้น สถานศึกษาต้องส่งเสริมให้มีการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้สนับสนุนสถานศึกษาในการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้ได้ผลเกิดประสิทธิภาพ

วรรณทิพย์ ลือเปี่ยม (2551 : 5) กล่าวว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ หลักการ เป้าหมาย แนวปฏิบัติตลอดจนวิธีการดำเนินงานเพื่อให้กระบวนการสร้างความมีวินัยในตนเองสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีทั้งความรู้และความประพฤติดีควบคู่กัน

ถิรพงศ์ ฤกษ์ขำ (2552 : 20) กล่าวว่า การกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน ต้องตระหนักถึงปรัชญาของสถานศึกษาและสอดคล้องหรือส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนในเวลาสอน เวลาเรียนในทุกวิชา ทุกโอกาสเมื่อสอนเสร็จมิใช่จบสิ้นแต่เน้นการสอนความมีวินัยเป็นกิจกรรมต่อเนื่องต้องสอนตลอดเวลาทุกโอกาสและทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งต้องสอนให้สัมพันธ์กับกลุ่มอื่นและกลุ่มของตัวเอง

สรุปได้ว่า ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน เป็นการวางระเบียบ กำหนดนโยบาย เป้าหมายและแนวทางปฏิบัติวิธีดำเนินงาน แต่งตั้งคณะกรรมการ ประชุมผู้เกี่ยวข้องพร้อมทั้งจัดทำคู่มือเป็นแนวทางการปฏิบัติ สนับสนุนในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนเหมาะสมกับวัย ปรับปรับระเบียบวินัยทันสมัย

เหมาะสมกับบริบทและให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และยึดหลักการเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาและเหตุผลของกฎหมายบ้านเมืองด้านกฎระเบียบต่าง ๆ เป็นการเห็นชอบด้วยกันทุกฝ่ายทั้งฝ่ายนักเรียน ครู ผู้ปกครองเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับวิธีสอนคุณธรรม จริยธรรมและผู้บริหารสถานศึกษา

4.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีบทบาทสำคัญ การจัดการเรียนการสอนอย่างไร ทำให้นักเรียนมีความสนใจ ใฝ่รู้เป็นสำคัญเรื่องที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องวางแผนการจัดการเรียนการสอน การใช้หลักต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นพัฒนานักเรียน จึงต้องใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้รูปแบบการสอนหรือการจัดการเรียนการสอนหลากหลายวิธี

4.2.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

รุ่ง แก้วแดง (2540 : 60) กล่าวว่า ความหมายของการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้จากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งด้วยการฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างสรรค์ทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนที่เกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกื้อหนุนให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

กมล ภูมิประเสริฐ (2545 : 40) กล่าวว่า ความหมายของการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การนำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการและการจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ที่สำคัญที่สุดเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดนักเรียนและนักเรียนได้ปฏิบัติมากที่สุด เป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนร่วมกันทำ ถ้าจะแยกออกจากกันเป็น 2 ส่วน ก็จะเป็นการเรียน คือ กิจกรรมที่นักเรียนทำ การสอน คือ กิจกรรมที่ครูทำแต่ในทางปฏิบัติทั้งสองอย่างจะทำไปพร้อม ๆ กัน จึงเรียนกว่า การเรียนการสอน

สมศักดิ์ สมมาคุณ (2552 : 27) กล่าวว่า ความหมายของการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่นักเรียนด้วยการฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น การพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ใหม่ แล้วนำไปสู่การประยุกต์ใช้หรือได้ความรู้ใหม่และแบ่งปันความประสบการณ์ของตนเองกับผู้อื่นที่เป็นการรวบรวมประสบการณ์ที่หลากหลายจากแต่ละคน เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

คำพร ธรรมวงศ์ (2553 : 10) กล่าวว่า ความหมายของการจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่วิทยาลัยครูจัดให้นักเรียนประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้การดูแลแนะนำของครูผู้สอน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

อุไรลักษณ์ วิบูลย์ธนาต (2555 : 28) กล่าวว่า ความหมายของการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การให้ผู้เรียนได้คิด ค้นคว้า ลงมือปฏิบัติและสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองมากที่สุด โดยใช้กระบวนการกลุ่มและการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมีระบบขั้นตอน ซึ่งครูเป็นผู้แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และเพิ่มเติมความรู้แก่ผู้เรียนในสิ่งที่ถูกต้องโดยมีความเหมาะสมของเนื้อหาและผู้เรียนของวิชาที่จัดการเรียนการสอนของแต่ละวิชา

รัตติยา สิทธิศิลป์ (2556 : 9) กล่าวว่า ความหมายของการจัดการเรียน การสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข พัฒนาเต็มตามศักยภาพของนักเรียน มีทักษะการแสดงหาความรู้สามารถนำความรู้ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์ มาประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้นักเรียนได้เกิดความคิด ลงมือปฏิบัติแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมตามศักยภาพ สามารถประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข สามารถรับผิดชอบตนเองได้ ซึ่งครูเป็นผู้แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุนและเพิ่มเติมความรู้แก่ผู้เรียนในสิ่งที่ถูกต้องมีความเหมาะสมของเนื้อหาและผู้เรียนของวิชาที่จัดการเรียนการสอนของแต่ละวิชา มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข พัฒนาเต็มตามศักยภาพของนักเรียน มีทักษะการแสดงหาความรู้สามารถนำความรู้ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

4.2.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนมีวิธีการหลากหลายมุ่งให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงเกิดการพัฒนาตนเองและสังคมคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นประชากรที่ดีของสังคมของประเทศชาติต่อไป ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติร่วมกันเป็นสำคัญและให้ความสำคัญการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

นิรมล ศดวุฒิ (2543 : 96-97) กล่าวว่า ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนดำเนินการอย่างเป็นระบบ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เริ่มด้วยการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้มาจากการพิจารณาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์กลุ่มวิชาการและจุดประสงค์รายวิชาที่กำหนดไว้ในเอกสารหลักสูตรขอบเขตเนื้อหาวิชาการในวิชานั้น ๆ ระดับของผู้เรียนความคาดหวังของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต

ขั้นตอนที่ 2 การเลือกและจัดเนื้อหาประสบการณ์การเรียนรู้ เตรียมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับเนื้อหาที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นสื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาและรับประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมที่จัดจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาและเอื้อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต้องดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แล้วนำผลการประเมินไปตรวจสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือยัง ถ้ายังต้องมีการสอนซ่อมเสริมและประเมินใหม่จนผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541:ก) กล่าวว่า ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนเน้นกระบวนการ จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเกิดทักษะกระบวนการต่าง ๆ เพื่อที่จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตจะต้องสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะและชื่นชมที่ได้ปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ทักษะกระบวนการต่าง ๆ

2. การสร้างเสริมให้ท้องถิ่น พัฒนาหลักสูตร คำเนิ่งความหลากหลายของท้องถิ่น แตกต่างกันทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ เศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้จากท้องถิ่นของตน ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและผูกพันกับท้องถิ่นของตนเองด้วย

3. การจัดการเรียนการสอน ตามแนวดำเนินการของหลักสูตร โดยกำหนดแนวดำเนินการเพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จโดยมีจุดเน้น 2 ประการ คือ 1) จัดการเรียนการสอน เน้นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนให้มากที่สุด 2) จัดการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นได้ตามเงื่อนไขและสภาพความต้องการของท้องถิ่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 ก : 24-30) กล่าวว่า ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนทุกระดับถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพและมีความสุข ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดสาระการเรียนรู้บูรณาการความรู้และทักษะต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับระดับการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและประเทศชาติให้มีการประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริงโดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง มีวิธีการเรียนรู้ มีทักษะแสวงหา ความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง

2. จัดทำสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

3. จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4. ให้นักลากร องค์กรและสถาบันในท้องถิ่นที่มีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนการสอน

5. มีการทำวิจัยในชั้นเรียน

6. ประเมินผลตามสภาพจริง เน้นการประเมินคู่ไปกับการเรียน การสอนและการประเมินจากการปฏิบัติงานจริง

7. ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ ต่าง ๆ

8. มีระบบการนิเทศการเรียนการสอนภายใน

9. ประชาสัมพันธ์รูปแบบการเรียนการสอนของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 13) กล่าวว่า ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ไว้ว่า สถานศึกษาจะต้องจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น ทุกชั้นปี ตามแนวทางการจัดการศึกษาแนวปฏิรูปการศึกษา เน้น การบูรณาการ การคิดวิเคราะห์ การปฏิบัติจริงของผู้เรียนและลดการท่องจำ ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือสื่อการเรียนการสอน พัฒนา ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมส่งเสริม การเรียนรู้การใช้ห้องสมุดและห้องปฏิบัติการ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

2. การจัดการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาสาระและกิจกรรม ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญ สถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้จากการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และปฏิบัติจริง การส่งเสริม ให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหาสารกิจกรรม ทั้งโดยจัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

3. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระการ เรียนรู้ต่าง ๆ โดยการนิเทศหลากหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันของ บุคลากรในสถานศึกษา

4. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ครูทุกคนเป็นครูแนะแนว)

4.1 จัดกิจกรรมแนะแนวโดยจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแบบบันทึกและจัดทำสื่อ ให้คำปรึกษา การแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาตนเอง ให้คำปรึกษาการศึกษาต่อและแนะนำอาชีพ

4.2 จัดกิจกรรมนักเรียนโดยสนับสนุนเกื้อกูลตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมความถนัดความสนใจ ความสามารถ ความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมการทำประโยชน์ต่อสังคม

5. ส่งเสริมการฝึกปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม จัดกิจกรรม การเรียนรู้และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแบบบันทึก และรายงานผล

สมศักดิ์ สมมาคุณ (2552 : 30) กล่าวว่า ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการศึกษายึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการเพื่อให้ผู้เรียนฝึกคิด มีทักษะและนำประสบการณ์ที่สั่งสมไปใช้ประโยชน์การดำรงชีวิต โดยมีจุดเน้น 2 ประการ คือ 1) การจัดการเรียนการสอนเน้นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน และ 2) การจัดการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นตามเงื่อนไขและสภาพความต้องการท้องถิ่นที่สอดคล้องกับเนื้อหาและเอื้อให้กับผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นกระบวนการให้ผู้เรียนฝึกคิด วิเคราะห์มีทักษะจากประสบการณ์จริง สามารถนำมาปรับใช้กับการดำรงชีวิตโดยเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนและจัดการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นตามเงื่อนไขและความต้องการของท้องถิ่น

4.2.3 ประเภทของการจัดการเรียนการสอน

มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงประเภทของการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

นวลจิตต์ ชาวเกียรติพงศ์ และคณะ (2545 : 8-9) แบ่งประเภทของการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรการปฏิรูปหลักสูตรให้ต่อเนื่องเชื่อมโยงมีความสมดุลในเนื้อหาสาระทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาการว่าด้วยความเป็นมนุษย์และให้มีการบูรณาการเนื้อหาหลากหลายที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ได้แก่

1.1 เนื้อหาเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม

1.2 เนื้อหาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีการบำรุงรักษาใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย

1.3 เนื้อหาความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และภาษาเน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

1.4 เนื้อหาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

2. ด้านกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและเป็น การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การปฏิรูปการศึกษาที่สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสตร์และวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542:57) สรุปถึงประเภทการจัดการเรียนรู้ในสาระ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

2.1 มีการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของ ผู้เรียน

2.2 ให้มีการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน

2.3 จัดให้มีการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ

2.4 มีการผสมผสานเนื้อหาสาระด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล

2.5 จัดการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และรอบรู้

3. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะต้องประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง โดยการใช้วิธีการประเมินผู้เรียนหลายวิธี ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การเรียนและการร่วมกิจกรรม การใช้แฟ้มสะสมงาน การทดสอบ การสัมภาษณ์ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสแสดงผลการเรียนรู้ได้หลายแบบไม่เพียงแต่ความสามารถทางผลสัมฤทธิ์การเรียนซึ่งวัดได้ โดยแบบทดสอบเท่านั้น การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้แบบนี้แสดงให้เห็นความแตกต่าง อันเกิดจากผลการพัฒนาตนเองของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ชัดเจนมากขึ้น

ทิตินา แชมมณี (2545 : 121) แบ่งประเภทของการจัดการเรียน การสอน ดังนี้

1. การสร้างความรู้ หมายถึง การสร้างความรู้ตามแนวคิด การสร้างสรรค์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2. การปฏิสัมพันธ์ หมายถึง ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนกับ เพื่อน สื่อและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

3. การมีส่วนร่วมทางกาย หมายถึง ผู้เรียนมีโอกาสเคลื่อนไหว ร่างกายในการทำกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ

4. การเรียนรู้กระบวนการ หมายถึง ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

5. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ หมายถึง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

สนอง อินละคร (2544 : 2-6) แบ่งประเภทของการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของคน
2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้อะไร การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายขึ้นกับสิ่งที่สอน เนื้อหาและวิธีที่ใช้สอนเทคนิคการสอนหรือกระบวนการเรียนรู้)
3. การเรียนจะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนจะช่วยให้เกิดการเจริญงอกงามและช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
5. ครูอำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งเรียนรู้ กล่าวคือ ครูเป็นผู้สอนแนะนำและสามารถค้นคว้าหาวัสดุอุปกรณ์และกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน
6. การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติและด้านอารมณ์หรือความรู้สึก
7. ผู้เรียนได้มีโอกาสมองเห็นความสามารถของตนเองมีความมั่นใจตนเอง ควบคุมตนเองได้มากขึ้นตลอดจนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

ประเวศ วะสี (2543 : ก) แบ่งประเภทของการจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือ ปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นตัวตั้งมาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้งหรือที่เรียกว่า ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะ ดังนี้

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นสภาพของการจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีอิสระ ยอมรับความแตกต่างของบุคคล มีความหลากหลายในวิธีการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์แห่งความสำเร็จและพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพมีแนวทางสำคัญ คือ บทเรียนต้องเป็นเรื่องใกล้ตัว มีความหมาย มีประโยชน์ กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความหลากหลาย สื่อการเรียนการสอนต้องน่าสนใจ การประเมินผลมุ่งตามศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนต้องแสดงออกอย่างนุ่มนวล เป็นมิตร มีเมตตา อ่อนน้อม เข้าใจ และยอมรับซึ่งกันและกันให้กำลังใจและเกื้อกูลกัน

2. การเรียนรู้แบบองค์รวม การบูรณาการสาระและกระบวนการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อเนื่องกลมกลืนทั้งในเรื่องใกล้ตัวในท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่ ทั้งเรื่องของท้องถิ่น เรื่องของสากล การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมโลก มีผลทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เรื่องมีเรียนรู้อย่างชัดเจน ลึกซึ่งครอบคลุมมีความหมายต่อการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและแก้ปัญหาสภาพสังคม

3. การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริงเรียนโดยใช้สมองและสองมือ การคิดเป็นความสามารถของสมองในการประมวลผลข้อมูลความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ให้เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสมสอดคล้องกันเมื่อได้คิดแล้วก็ต้องนำไปปฏิบัติจริง จึงจะเกิดการเรียนรู้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ การจัดการเรียนการสอนให้ฝึกคิดและปฏิบัติจริงต้องฝึกจากประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ คือ เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวต่างๆ ด้วยการฝึกสังเกต คิดอย่างรอบคอบ ปฏิบัติอย่างจริงจัง และสรุปผลเป็นองค์ความรู้แก่ตนเอง

4. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เรียนร่วมกัน รู้ร่วมกัน เป็นกระบวนการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ โดยมีการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วัฒนธรรม อารมณ์และสังคมร่วมกันทำให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นการปลูกฝังคุณธรรมที่งดงาม การทำงานร่วมกันทำให้พัฒนาทั้งทักษะทางสังคมและทักษะการทำงานที่ดีด้วย

5. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เรียนอย่างไรใครควรวิทยุ ทบทวนตนเองรอบด้าน เป็นการรับรู้ลีลาการเรียนรู้และความถนัดของตนเอง เน้นการเรียนรู้กระบวนการว่าเรียนรู้แต่ละครั้งเกิดขึ้นได้อย่างไร เรียนด้วยวิธีการอะไร มีขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบอย่างไร โดยเปิดโอกาสและจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ ประเมินจุดเด่น จุดด้อยและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของตนเองเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมพร้อมที่จะนำไปในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

สรุปได้ว่า ประเภทของการจัดการเรียนการสอน เป็นการกำหนดหลักสูตรซึ่งควรมีการปรับปรุงให้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสาระทางวิชาการกับเนื้อหาที่หลากหลายสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ประกอบกับกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพและเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

4.3 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

การจัดกิจกรรมนักเรียนควรต้องตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ปฏิบัติถึงความละเอียด สุขุม รอบคอบและจริงจังเพื่อให้เกิดประโยชน์นักเรียนมากที่สุดและส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมที่สร้างสรรค์ของชั้นเรียน มอบหมายงานที่เหมาะสมกับ

ความสามารถของนักเรียน การยกย่องชมเชยนักเรียนเพื่อพัฒนาความรู้สึกภาคภูมิใจและทัศนคติที่ดีให้แก่ตัวนักเรียนให้มากจะทำให้ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเองว่าดีทัดเทียมกับผู้อื่นจะส่งผลให้เกิดความมั่นใจในเกียรติและศักดิ์ศรีของตนเอง มุ่งมั่นและรักษาเกียรติประวัติตนเองให้ต้อยเสมอดลอดไปของชีวิตนักเรียนซึ่งถือว่าวินัยเกิดขึ้นในการสร้างให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบและเกียรติของตนเอง (กาญจนา ศรีกาพลสินธุ์, 2533 : 236)

4.3.1 ความหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน

มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียนไว้ดังนี้

กาญจนา ศรีกาพลสินธุ์ (2533 : 15) กล่าวว่า ความหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาสนับสนุนให้นักเรียนร่วมกันจัดขึ้นนอกเวลาเรียนและนอกเหนือจากหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนดให้เรียนในเวลาปกติ ด้วยความสมัครใจของนักเรียนเองและด้วยความช่วยเหลือเอื้ออำนวยความสะดวกของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้กิจกรรมแต่ละอย่างบรรลุเป้าหมายตามความมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ เช่น กิจกรรมนักเรียน การดำเนินงานของสภานักเรียน ชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ ที่นักเรียนจัดขึ้นในสถานศึกษา ชมรมดนตรี ชมรมกีฬาชมรมศิลปวัฒนธรรม ชมรมทางด้านคุณธรรม จริยธรรม

อำภา บุญช่วย (2533 : 157) กล่าวว่า ความหมายของการจัดกิจกรรม นักเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกหลักสูตร ในห้องเรียนเรียนและนอกห้องเรียน ในเวลาและนอกเวลาที่โรงเรียน นักเรียนหรือครูเป็นผู้จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเหล่านั้นได้มากที่สุดด้วยความสมัครใจ กิจกรรมเหล่านั้นไม่มีการวัดผลได้และผลเสียใด ๆ ทั้งสิ้น

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2534 : 38) กล่าวว่า ความหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง บรรดากิจกรรมทั้งหลายทั้งในและนอกหลักสูตรที่ให้การศึกษาแก่นักเรียนนอกห้องเรียนจัดขึ้น โดยนักเรียนสมัครใจที่จะเข้าเรียนและดำเนินการเองโดยความเห็นชอบและสนับสนุนจากครู อาจารย์และไม่มีการให้คะแนนใด ๆ อันจะส่งเสริมให้นักเรียนเลื่อนหรือสำเร็จการศึกษา

กรมวิชาการ (2545 : 37) กล่าวว่า ความหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งหมดที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อมุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม โดยจัดขึ้นนอกเหนือหรือไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนตามปกติในห้องเรียน โดยตรงเริ่มตั้งแต่ต้นนักเรียนจะเข้าเรียนระหว่างเรียนจนกระทั่งออกไปนอกสถานศึกษา เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนปฏิบัติตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินผล ปรับปรุงการทำงาน โดยมุ่งเน้นการทำงานในกลุ่มและเป็นทีม

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 72) กล่าวว่า ความหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การสอนกิจกรรมสอดแทรกขณะทำการสอนด้านวินัยในตนเองของนักเรียน ยึดหลักว่าปกติของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ ครูผู้สอนสามารถที่จะสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนลงไปในพื้นที่เหมาะสมกลมกลืนกับสาระหลักที่สอนพอดี

ทิตนา แชมมณี (2546 : 69-75) กล่าวว่า ความหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม โดยใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ในปัจจุบันการส่งเสริมให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น เป็นการที่ครูจะสามารถจัดได้คืออาศัยวิธีการสอนแบบต่างๆ เข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีการที่ใช้อยู่นี้สามารถนำมาใช้ในการสอนคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมได้ เช่น

1. การเล่านิทาน เป็นการสอนที่ใช้นิทานเป็นสื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาที่ต้องการซึ่งครูอาจใช้สื่ออื่นๆ มาประกอบก็ได้ เช่น หุ่น ภาพ แผ่นป้ายสำคัญการ์ตูน นิทานที่ใช้มีหลายประเภท ได้แก่ นิทานปรัมปรา นิทานท้องถิ่น นิทานเกี่ยวกับสัตว์ นิทานกิจกรรม นิทานไม่รู้จักจบและนิทานตลก นิทานใช้ได้ดีกับนักเรียนประถมศึกษา สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เยาวชน นิทานยังใช้ได้แต่ต้องเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับของนักเรียน

2. การเล่นเกม เกมเป็นการเล่นภายใต้กติกาที่กำหนด โดยมีจุดมุ่งหมายของการเล่น โดยทั่วไปแล้วจะมีการแข่งขันเพื่อให้เกิดความสนุกสนานตื่นเต้น เกมการเล่นหลายเกมสามารถใช้ในการสอนและฝึกคุณธรรม จริยธรรม เช่น การตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความอดทน การมีน้ำใจเป็นนักกีฬา เป็นต้น

3. การใช้กรณีตัวอย่าง เป็นการสอนโดยใช้เรื่องที่เกิดขึ้นมาหรือเขียนขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนฝึกการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเรื่องที่ตัดสินขึ้นมาหรือเขียนขึ้นมาควรจะเป็นเรื่องที่คล้ายคลึงกับความเป็นจริง การที่ผู้เรียนได้อภิปรายประเด็นต่างๆ ร่วมกันจะช่วยให้ผู้ฟัง ได้ฟังความคิดที่หลากหลายในประเด็นและมีแง่มุมต่างๆ กัน มีโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสได้คิด พิจารณาและวิเคราะห์หาคำตอบที่เหมาะสม การสอนแบบนี้นำมาใช้ได้ดีในการสอนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่างๆ โดยครูนำข่าวจากหนังสือพิมพ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ เป็นประเด็นปัญหาทางสังคมในด้านคุณธรรม จริยธรรมหรือค่านิยมมาใช้เป็นกรณีตัวอย่าง

4. การใช้บทบาทสมมติ เป็นการสอนโดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทเป็นตัวละครในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทที่สวมอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก เจตคติและอคติต่างๆ ของตนเพราะฉะนั้นการสอนแบบนี้สามารถใช้สอนคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมได้ดีเพราะทั้ง 3 เรื่องนี้มีความเกี่ยวข้องกับจิตใจและความรู้สึกโดยตรง

5. การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการสอนโดยให้ผู้เรียนเข้าไปปฏิสัมพันธ์กันในสถานการณ์ที่จำลองขึ้นจากสถานการณ์จริงเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความเป็นจริงของสถานการณ์นั้น สถานการณ์จำลองสามารถใช้ในการสอนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่างๆ ได้ดี เช่น การเห็นประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม มีเกมและสถานการณ์จำลองที่ผู้เรียนสามารถลงไปเล่น แล้วเห็นว่าหากทุกคนเห็นแก่ตัวประโยชน์ส่วนตนอะไรจะเกิดขึ้นอะไรเป็นเหตุให้คนต้องเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน รวมทั้งได้เรียนรู้ถึงวิธีการประสานประโยชน์ของตนเองและส่วนรวม การมองการณ์ไกล การคำนึงถึงประโยชน์ระยะยาวเป็นสิ่งที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกัน

6. การสอนโดยใช้กระบวนการและกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง การสอนที่ใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือช่วยในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จุดมุ่งหมายที่กำหนด รวมทั้งได้เรียนรู้ในการทำงานร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ที่ดี และได้ผลงานที่ดีควบคู่ไปด้วย การสอนแบบนี้จึงมีการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อยเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสจัดกิจกรรมอย่างทั่วถึงและเรียนรู้จากกันและกัน การสอนแบบนี้มักใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยแบบต่าง ๆ หลังจากได้ทำกิจกรรมแล้ว

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2544 : 26-27) กล่าวว่า ความหมายการจัดกิจกรรมเป็นสิ่งละเอียดอ่อนมากต้องดำเนินการให้รัดกุมอย่างมาก โดยยึดหลักการ ดังนี้

1. หลักการป้องกัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการประทุพผิตวินัยขึ้น มีแนวทางความเชื่อพื้นฐานว่าการป้องกันดีกว่าแก้ไขเยียวยา โดยดำเนินการป้องกันด้วยวิธีการหลายอย่าง

2. หลักการควบคุม เพื่อควบคุมนักเรียนประพฤติปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน โดยดำเนินการควบคุมดูแลหรือชักจูงใจให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้กำหนดไว้

3. หลักการแก้ไข เพื่อแก้ไขปรับปรุงการประทุพผิตวินัยนักเรียนดำเนินการโดยการลงโทษหรือแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมตามความเหมาะสม

4. หลักการพัฒนาและส่งเสริม เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ขึ้นอีก ให้นักเรียนประทุพผิตดียิ่งขึ้นและมากขึ้น โดยโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาและการส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ไชยา ศรีสร้อย (2555 : 37) กล่าวว่า ความหมายการจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานด้วยความรอบคอบ เริ่มตั้งแต่การสอนให้เขารู้จักปฏิบัติตามกฎระเบียบ ทำเป็นตัวอย่างให้ดู รวมทั้งการควบคุมพฤติกรรมด้วย ถ้าเขาทำผิดหาวิธีปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม เช่น อาจจะว่ากล่าวตักเตือน ชี้แจงให้เขาเข้าใจว่าการกระทำเช่นนั้นไม่ถูกหรือลงโทษตามความเหมาะสม

พรทิพย์ ทองไพบูลย์ (2555 : 20) กล่าวว่า ความหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น นอกเหนือจากการจัดการจัดการเรียนการสอนปกติ ไม่มีการคิดเป็นผลการเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนปฏิบัติตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่การศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินผล ปรับปรุงการทำงาน

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การสอดแทรกกิจกรรมขณะทำการสอนตามหลักสูตรทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน จัดกิจกรรมด้านความมีวินัยในตนเองนักเรียน สอดคล้องกับสาระหลักที่สอนโดยความสนใจไม่มีการวัดผลได้และผลเสียใด ๆ สนับสนุนการสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนในการจัดกิจกรรมนักเรียน ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อพัฒนาวินัยให้นักเรียนรับผิดชอบ การทำงานเป็นกลุ่ม มีการวิเคราะห์วางแผนอย่างเป็นระบบและประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ พร้อมมอบรางวัลหรือเกียรติบัตรสำหรับนักเรียนที่มีวินัยในตนเองและจัดกิจกรรมพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ กิจกรรมเหล่านั้นไม่มีการวัดผลได้และผลเสียใด ๆ เพียงมุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม โดยใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ

4.3.2 ความสำคัญการจัดกิจกรรมนักเรียน

การสร้างควมมีวินัยในตนเองต้องมีความประพฤติดี ปฏิบัติดี ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติร่วมกันเป็นสำคัญ เรียกว่า การจัดกิจกรรมมีหลายวิธีที่สามารถพิจารณาดำเนินการได้แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ ดังนี้

การจัดกิจกรรมควรมีหลักที่ต้องคำนึงถึง ดังนี้ (ประมวล ดันยะ, 2538 : 195-200 : อ้างถึงใน พันธ์ หันนาคินทร์ และคณะ, 2524 : ม.ป.ป.)

1. กิจกรรมทุกอย่างที่จัดขึ้นต้องมีจุดประสงค์ที่จะส่งเสริมความเจริญในด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน เช่น การสร้างสังคม มารยาท จริยธรรม คุณธรรมไม่ก่อให้เกิดความแตกแยก

2. กิจกรรมทุกประเภทต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของสถานศึกษาเพื่อให้กิจกรรมเหล่านี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ได้ผลตามความมุ่งหมายของสถานศึกษาที่จะให้นักเรียนเกิดความเจริญงอกงามไปในทางที่ถูกต้อง ไม่เกิดความเสียหาย การจัดกิจกรรมต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ควบคุมและได้รับอนุญาตจากผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายก่อนลงมือทำ

3. ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจสิทธิขาดในการที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตกิจกรรมใด ๆ ที่เห็นว่าไม่ก่อให้เกิดความเจริญแก่นักเรียนหรือได้ผลไม่คุ้มค่า

4. จำนวน ชนิด ประเภทของกิจกรรมนักเรียน จะต้องเป็นไปตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียน สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและความพร้อมของสถานศึกษาที่จะจัดให้ได้ผลตามความมุ่งหมาย

5. สถานศึกษาจะต้องมีวิธีการ จำกัดนักเรียนคนหนึ่ง ๆ ไม่ให้เข้าร่วมกิจกรรมมากเกินไป เพราะทำให้เกิดผลเสียหลายการเรียนหรือทำให้นักเรียนคนอื่นไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนได้

6. สถานศึกษาควรจัดแนะแนวให้นักเรียนเกี่ยวกับการเลือกกิจกรรมที่จะเข้าร่วมเพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ

7. สถานศึกษาควรรหาทางส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความต้องการ วิธีการส่งเสริมอาจทำได้ทางตรง เช่น ชี้แจงให้เห็นคุณค่าของกิจกรรมหรือทำโดยทางอ้อม เช่น จัดกิจกรรมหลายๆ ประเภท เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสเลือกตามความต้องการของตนเอง

8. นักเรียนและครูในสถานศึกษาเท่านั้นจะได้รับสิทธิ์ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น บุคคลภายนอกไม่มีสิทธิ์เข้าเป็นสมาชิกในกิจกรรมของนักเรียน นอกจากได้รับเชิญเป็นบางครั้งบางคราว

9. กิจกรรมต่าง ๆ จัดขึ้นภายในสถานศึกษา เว้นแต่ในกรณีสภาพของกิจกรรมไม่สามารถทำได้ เช่น เกี่ยวกับทัศนศึกษา เป็นต้น

10. การใช้สถานที่สำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ จะต้องกำหนดวันเวลา ให้แน่นอน ไม่ให้เกิดความผิดพลาดซ้ำซ้อนกันได้

11. สถานศึกษามีหน้าที่ที่จะต้องควบคุม ดูแล และแนะนำเกี่ยวกับการเงินและบัญชีของกิจกรรมทุกอย่าง บัญชีรายจ่ายของกิจกรรมต่างๆ ต้องรายงานต่อผู้บริหารสถานศึกษา

12. การจัดกิจกรรมควรจัดในเวลาเรียน หากจัดนอกเวลาเรียนจะมีปัญหา เช่น ปัญหาการรับส่งนักเรียน ปัญหาความปลอดภัยของนักเรียน เป็นต้น

13. ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแต่งตั้งครูที่ปรึกษาทำหน้าที่ควบคุม แนะนำ การทำงานของแต่ละกิจกรรมให้ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย ยึดหลักสำคัญ ดังนี้

13.1 การเลือกบุคคลต้องกระทำโดยรอบคอบเพื่อจะได้เป็นที่แน่ใจว่าทำหน้าที่ควบคุมกิจกรรมนั้นได้

13.2 การแต่งตั้งครูที่ปรึกษา เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะต้องทำโดยรอบคอบ

13.3 ควรแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์และความตั้งใจจริงไม่ควรแต่งตั้งจากผู้ที่มีความตั้งใจจริงเท่านั้นเป็นครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียนเพราะอาจทำงานผิดพลาดได้

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการจัดกิจกรรม หมายถึง การดำเนินงานจัดกิจกรรมทุกอย่างที่จัดขึ้นต้องมีจุดประสงค์ที่จะส่งเสริมความเจริญในด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน

อยู่ภายใต้การควบคุมของสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะทำงาน ควบคุมและแนวให้นักเรียน เกี่ยวกับการเลือกกิจกรรมที่จะเข้าร่วมเพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ การจัด กิจกรรมควรจัดในเวลาเรียน หากจัดนอกเวลาเรียนจะมีปัญหา เช่น ปัญหาการรับส่งนักเรียน ปัญหาความปลอดภัยของนักเรียน มีจัดกิจกรรมเสร็จรายงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ

4.3.3 ประเภทของการจัดกิจกรรมนักเรียน

มีนักวิชาการหลายท่านให้ประเภทของการจัดกิจกรรมนักเรียนไว้ ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2541 : 18) แบ่งประเภทของการจัดกิจกรรม นักเรียนขึ้นอยู่กับปรัชญา แนวความคิด จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ฉะนั้นประเภทของการจัดกิจกรรมนักเรียนจึงมีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงไปตามองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมนักเรียนในช่วงเวลาหนึ่ง ในปัจจุบันประเภทของกิจกรรมนักเรียน ที่จัดดำเนินการอยู่ในโรงเรียนต่างๆ แบ่งกิจกรรมนักเรียนออกเป็น 13 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ
 2. กิจกรรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
 3. กิจกรรมส่งเสริมการเกษตร
 4. กิจกรรมส่งเสริมสหกรณ์
 5. กิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด
 6. กิจกรรมส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม
 7. กิจกรรมส่งเสริมกีฬา
 8. กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม
 9. กิจกรรมทัศนศึกษา
 10. กิจกรรมนันทนาการ
 11. กิจกรรมส่งเสริมวิชาการต่าง ๆ
 12. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์
- พนัส หันนาคินทร์ (2526 : 83-86) แบ่งประเภทของการจัดกิจกรรม

ออกเป็นด้าน ๆ ดังนี้

1. ด้านส่งเสริมสังคมและนันทนาการ
2. ด้านการส่งเสริมให้รู้จักการปกครองตนเอง
3. ด้านเกี่ยวกับกีฬาและกรีฑา
4. ด้านการจัดตั้งชุมชนวิชาการต่างๆ

เสริมวิทย์ สุภเมธี (2531 : 106-107) แบ่งประเภทการจัดกิจกรรม นักเรียนออกเป็นด้าน ๆ ดังนี้

1. กิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมปกครองกันเอง เช่น สภานักเรียน

2. กิจกรรมที่เกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์
3. กิจกรรมที่เกี่ยวกับกีฬาและกรีฑา
4. กิจกรรมที่เกี่ยวกับการพูด การแสดง การโต้วาทิ
5. กิจกรรมเกี่ยวกับดนตรี
6. กิจกรรมเกี่ยวกับวิชาการ ได้แก่ ชุมนุมทางวิชาการต่าง ๆ
7. กิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย
8. กิจกรรมเกี่ยวกับเอกสารการพิมพ์
9. กิจกรรมเสริมวิชาการ
10. กิจกรรมเฉพาะกลุ่มที่สนใจเฉพาะเรื่อง

นพพงษ์ บุญจิตรากุล (2534 : 38) แบ่งประเภทของการจัดกิจกรรมนักเรียนมีความแตกต่างกัน ด้านจุดมุ่งหมาย ขอบเขต โครงการ กระบวนการและผลที่เกิดขึ้นซึ่งอาจจำแนกประเภทอย่างกว้างเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมที่ช่วยเสริมโครงการสอนในชั้นเรียน ได้แก่ ชุมนุมทางวิชาการต่าง ๆ
2. กิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาความสนใจเฉพาะและความสามารถพิเศษ ได้แก่ ชุมนุมต่าง ๆ
3. กิจกรรมที่เป็นบริการภายในโรงเรียน ได้แก่ สภานักเรียน กลุ่มพัฒนาโรงเรียน
4. กิจกรรมที่พัฒนาทางด้านจิตใจและศีลธรรม ได้แก่ ลูกเสือ เนตรนารี
5. กิจกรรมทางสังคมและสันตนาการ ได้แก่ รำวง ลีลาศ
6. กิจกรรมทางด้านกีฬา เป็นกิจกรรมนับว่ามีความสำคัญในการสร้างความสามัคคีและมีจิตใจเป็นนักกีฬา รู้จักเสียสละ

พรทิพย์ ทองไพบูลย์ (2555 : 22-23) แบ่งประเภทของการจัดกิจกรรมนักเรียนมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีความแตกต่างกันในด้านเป้าหมาย แต่ทุกกิจกรรมล้วนสนองความต้องการของนักเรียนซึ่งแล้วแต่นักเรียนว่ามีความถนัดอย่างไร กิจกรรมที่จัดขึ้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสนใจ ความสามารถและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมด้านต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ประเภทของการจัดกิจกรรมนักเรียน มีหลากหลายขึ้นอยู่กับแนวความคิด จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ระดับสถานศึกษา และความสนใจของผู้บริหารสถานศึกษาและนักเรียนว่ามีความสนใจจะจัดกิจกรรมด้านใด เหมาะสมกับนักเรียนเพียงใด กิจกรรมที่ช่วยเสริมโครงการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาความสนใจเฉพาะและความสามารถพิเศษ กิจกรรมที่พัฒนาทางด้านจิตใจและศีลธรรม กิจกรรมทางสังคมและสันตนาการ กิจกรรมทางด้านกีฬา แต่ละประเภทมีความแตกต่างกันในด้านเป้าหมาย แต่ทุกกิจกรรมล้วน

สนองความต้องการของนักเรียน ซึ่งแล้วแต่นักเรียนว่ามีความถนัดอย่างไร กิจกรรมที่จัดขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสนใจ ความสามารถและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมด้านต่าง ๆ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุนทร พานนนท์ (2551 : 107-112) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมวินัย ในตนเองด้านความตรงต่อเวลาของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีเมืองพลประชาชนนคราห์ อำเภอ พล จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การใช้กิจกรรมสอดแทรกด้านวินัยนักเรียนด้านความ ตรงต่อเวลาทั้ง 3 ด้าน โดยใช้ใบงาน ชุดฝึกต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีวินัยด้านตรงเวลาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการทำงานให้เสร็จตามเวลา ด้านการตรงต่อเวลาในการนัดหมาย ด้านเข้าเรียนตรงเวลา เป็นที่ยอมรับจากครูผู้สอน ส่วนการนิเทศการสอน เป้าหมายเพื่อให้ผู้ศึกษาค้นคว้าจัดกิจกรรม สอดแทรกความมีวินัยในตนเองของด้านตรงต่อเวลา 3 ด้านของนักเรียนได้ทันตามเวลาที่ กำหนดไว้

วรรณทิพย์ ลือเปี่ยม (2551 : 85-87) ได้ศึกษาการนำเสนอแนวทางการดำเนินงาน เสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียน อำเภอลานสัก สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายพบว่า ด้านกำหนด นโยบายแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษากำหนดให้ครูเวรประจำวันอบรมความประพฤติ นักเรียนก่อนเข้าเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เห็นขยะทิ้งไม่ตรงถึงขยะเก็บมาใส่ให้ตรงถึงขยะ มอบรางวัลหรือแจกเกียรติบัตรหน้าเสาธงสำหรับผู้ทำความดีมีความมีวินัยในตนเอง และด้าน การจัดกิจกรรมนักเรียน ฝึกให้นักเรียนมีวินัยในการเข้าแถวตามลำดับก่อน หลัง ในการเข้าร่วม กิจกรรมต่าง ๆ

ดิรพงศ์ ฤกษ์ขำ (2552 : 59-73) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานวินัย นักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานวินัยนักเรียนด้านการกำหนดกฎระเบียบวินัยนักเรียน ได้แก่ การกำหนดกฎระเบียบคำนึงถึงธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กในวัยนั้น ๆ ปรับ กฎระเบียบสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาเด็กนักเรียนด้านความมีวินัยในตนเองอย่างสม่ำเสมอ และการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโดยการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

อัญชิสรา สุรีย์แสง (2553 : 88) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ผ่านร่วมกิจกรรมพัฒนาความมีวินัยในตนเอง มีความมีวินัย ในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุม แม้เวลาผ่านไปแล้ว 1 เดือน สามารถ อภิปรายผลได้ว่า ผลการใช้กิจกรรมพัฒนาความมีวินัยในตนเองจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ช่วย ให้ นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในลักษณะพึงประสงค์ได้ดีกว่าผลที่เกิดจากโรงเรียน ขอความร่วมมือจากจังหวัดทหารบกมาฝึกระเบียบแถวให้กับนักเรียนเป็นการฝึกให้นักเรียน

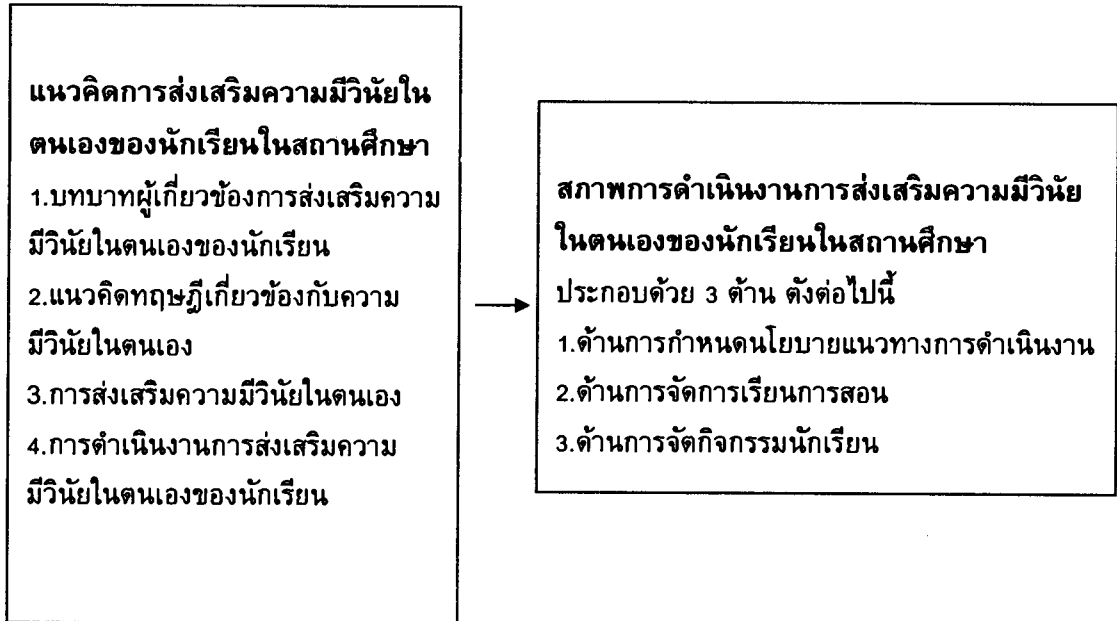
ปฏิบัติตามคำสั่งเท่านั้น และนักเรียนจะปฏิบัติเพราะกลัวการถูกลงโทษมากกว่าจะปฏิบัติด้วยความสมัครใจ แต่โปรแกรมการพัฒนาความมีวินัยในตนเองนี้ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ผลดีผลเสียของพฤติกรรมที่ตนกระทำออกมา ทั้งจากประสบการณ์ตรงและจากการสังเกตจากแม่แบบที่ชื่นชอบ โดยหลังจากได้เรียนรู้ด้วยตนเองแล้วนักเรียนจะสังเกตการกระทำแม่แบบรวบรวมรูปแบบเป็นสัญลักษณ์ จากนั้นนำมาสร้างเป็นหลักเกณฑ์หรือพฤติกรรมใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองและจึงเกิดเป็นพฤติกรรมใหม่ที่ยังคงอยู่ต่อไปทุกรายการ ด้านวินัยการแต่งกาย อยู่ในระดับดีมากทุกด้าน ทุกด้าน ทุกรายการ ด้านวินัย

ไชยา ศรีสร้อย (2555 : 139-141) ได้ศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน โรงเรียนบ้านคำแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การแต่งกาย การนำเสื้อออกนอกกางเกง การไม่สวมรองเท้านักเรียนมาโรงเรียน การใส่เครื่องประดับมาโรงเรียนต่างๆ สร้อยคอ ด้านการตรงต่อเวลา นักเรียนมาไม่ทันเข้าแถวหน้าเสาธง การไม่เข้าเรียนตรงเวลา มาโรงเรียนสาย ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ นักเรียนไม่รับผิดชอบในการทำงาน ไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดประจำวัน การไม่รับผิดชอบในการส่งงาน การแต่งกายไม่มีบทลงโทษไม่ชัดเจน การเรียกร้องความสนใจ การเลียนแบบเพื่อน ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ ไม่เห็นความสำคัญของระเบียบวินัย แนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนใช้กิจกรรมเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียนจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมทุกวันศุกร์

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การใช้กิจกรรมสอดแทรกด้านวินัยนักเรียนด้านความตรงต่อเวลา การทำงานให้เสร็จตามเวลา การตรงต่อเวลาในการนัดหมาย การจัดกิจกรรมสอดแทรกความมีวินัยในตนเอง ด้านกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษากำหนดให้ครูเฝ้าระวังประจำวันอบรมความประพฤตินักเรียนก่อนเข้าเรียนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น เห็นขยะทิ้งไม่ตรงถึงขยะเก็บมาใส่ให้ตรงถึงขยะ มอบรางวัลหรือแจกเกียรติบัตรหน้าเสาธงสำหรับผู้ทำความดีมีความมีวินัยในตนเอง และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ฝึกให้นักเรียนมีวินัยในการเข้าแถวตามลำดับก่อน หลัง ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ การกำหนดกฎระเบียบคำนึงถึงธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กในวัยนั้นๆ ปรับกฎระเบียบสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนานักเรียนด้านความมีวินัยในตนเองอย่างสม่ำเสมอ และการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโดยการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน สถานศึกษาไม่ได้มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรแต่จะเรียกนักเรียนมาว่ากล่าวตักเตือนเป็นการส่วนตัวและไม่มีการจัดทำรายงานประจำปีเป็นรูปเล่มหรือสรุปรายงานด้านการสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ทำให้ผู้วิจัยสนใจการศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร และเป็นแนวทางการพัฒนานักเรียนด้านความมีวินัย
ในตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษา เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความ มีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จากสถานศึกษา 18 แห่ง จำนวน 450 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร, 10 มิถุนายน 2558)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร รวมทั้งสิ้น 232 คน โดยเลือกผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมด ส่วนครูได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด (2554 : 42-43) และกำหนดสัดส่วนตามสถานศึกษาของครู ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

ลำดับที่	โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร	ประชากร (คน)		กลุ่มตัวอย่าง (คน)	
		ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู
1.	บางลายพิทยาคม	1	16	1	8
2.	เทศบาล 3 ห้าชั้นวามหาราช	1	9	1	4
3.	เทศบาลบ้านท่าหลวง	2	14	2	7
4.	เทศบาลบ้านปากทาง	5	104	5	50
5.	เทศบาลราษฎร์เจริญ	1	7	1	3
6.	อบต. หัวดง	1	2	1	1
7.	อนุบาล อบต.เมืองเก่า	-	9	-	4
8.	อนุบาล อบต.ย่านยาว	-	1	-	1
9.	เทศบาล 1 ตะพานหินวิทยาคาร	4	40	4	19
10.	เทศบาล 2	8	80	8	38
11.	เทศบาล 3 วัดสันติพลาราม	1	10	1	5
12.	เทศบาล 4	1	18	1	9
13.	เทศบาล 1 บางมูลนาก	1	14	1	7
14.	เทศบาล 2 วัดชัยมงคล	1	64	1	30
15.	เทศบาล 1 (บางไผ่)	1	1	1	1
16.	เทศบาลทับคล้อ	1	12	1	5
17.	เทศบาลโพธิ์ประทับช้าง	2	14	2	7
18.	เทศบาลตำบลหนองปล้อง	-	4	-	2
รวม		31	419	31	201
รวมทั้งหมด (กลุ่มตัวอย่าง)				232 คน	

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร, 10 มิถุนายน 2558

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การให้ค่าคะแนนแต่ละระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 121) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานฯ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานฯ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานฯ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานฯ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และเอกสารเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดไว้

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม

3. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Index of Objective Congruence : IOC) ว่าข้อความในแบบสอบถามเป็นคำถามที่สอดคล้อง ถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาเชิงทฤษฎีที่ได้ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดไว้เป็นนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. อาจารย์ ดร.สมหมาย อ๋าดอนกลอย อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2. อาจารย์ ดร. อตุลย์ วังศรีคุณ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

4. ดร. นฤกร ปิ่นสกุล ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ อันดับ คศ. 3 โรงเรียนบ้านท่าหลวง สังกัดเทศบาลเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

5. นางพรรณณี เจ้าสกุล ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดเทศบาลเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

6. นำแบบสอบถามวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา IOC (Index of item Objective Congruence) เพื่อคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยได้ค่าความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2545:61-67)

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุง ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

8. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับเทศบาลเมืองอุทัยธานี จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98

9. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบก่อนนำไปพิมพ์เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลตัวอย่างไว้โดยวิธีการเก็บข้อมูล ดังนี้

3.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์บัณฑิตวิทยาลัยดำเนินการออกหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้การเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

3.2 เตรียมแบบสอบถามเท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ผู้วิจัยดำเนินการส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.3 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามทั้งหมด 232 ฉบับ และได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 232 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร โดยแปลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและขั้นตอนของการวิจัย โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตรในภาพรวม

การศึกษาสภาพการดำเนินการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน	3.80	.63	มาก	3
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.82	.61	มาก	2
3. ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน	3.84	.62	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.82	.59	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า สภาพการดำเนินการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.61) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านที่ 1 ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.63)

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง
 ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร
 ด้านที่ 1 ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริม ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. สถานศึกษาวางระเบียบ กำหนดนโยบาย เป้าหมายการดำเนินงานในการสร้างความ มีวินัยในตนเองของนักเรียน	4.00	.74	มาก	1
2. สถานศึกษากำหนดแนวทางการปฏิบัติ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย ในตนเองของนักเรียน	3.98	.81	มาก	2
3. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ ด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่าง ชัดเจน	3.74	.83	มาก	5
4. สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจงถึงกฎ ระเบียบ ด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนให้ กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.88	.85	มาก	4
5. สถานศึกษาจัดทำคู่มือเป็นแนวทางปฏิบัติ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย ในตนเองของนักเรียน	3.52	.94	มาก	8
6. สถานศึกษาสนับสนุนการให้มีการปฏิบัติตาม คู่มือการสร้างควมมีวินัยในตนเองโดย คำนึงถึงความเหมาะสมตามวัย	3.68	.87	มาก	7
7. สถานศึกษาปรับปรุงระเบียบให้ทันสมัย เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	3.73	.86	มาก	6
8. สถานศึกษากำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียน	3.91	.87	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.80	.63	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80, S.D. = .63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1 สถานศึกษาวางระเบียบ กำหนดนโยบายเป้าหมายการดำเนินงานในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00, S.D. = .74$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 5 สถานศึกษาจัดทำคู่มือเป็นแนวทางปฏิบัติส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ($\bar{X} = 3.52, S.D. = .94$)

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้การพัฒนาวินัยในตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.06	.73	มาก	1
2. สถานศึกษาสร้างองค์ความรู้ให้นักเรียนนำประสบการณ์มาประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน	3.84	.79	มาก	3
3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์สามารถแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง	3.79	.81	มาก	5
4. สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมกลุ่มกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาวินัยในตนเองตามศักยภาพ	3.76	.83	มาก	7
5. สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สามารถประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน	3.70	.87	มาก	8

ตาราง 4 (ต่อ)

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริม ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
6. สถานศึกษาสนับสนุนกิจกรรมการจัดการเรียน การสอนด้านความมีวินัยในตนเองของ นักเรียน	3.83	.86	มาก	4
7. สถานศึกษาส่งเสริมการปฏิบัติด้านความมี วินัยในตนเองให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมี ความสุข	3.87	.79	มาก	2
8. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนสร้างควมมี วินัยในตนเองมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติตน ให้สามารถรับผิดชอบตนเองได้	3.78	.81	มาก	6
รวมเฉลี่ย	3.82	.61	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82, S.D. = .61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้การพัฒนาวินัยในตนเองของอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06, S.D. = .73$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 5 สถานศึกษากิจกรรมที่สามารถประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ($\bar{X} = 3.70, S.D. = .87$)

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัย
ในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดพิจิตร

ด้านที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริม ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. สถานศึกษาสอดแทรกกิจกรรมด้านความ มีวินัยในตนเองของนักเรียนขณะทำการสอน ตามหลักสูตรทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียน	4.03	.72	มาก	1
2. สถานศึกษาจัดกิจกรรมด้านความมีวินัย ในตนเองของนักเรียนสอดคล้องกับสาระ หลักที่สอน	3.86	.79	มาก	3
3. สถานศึกษากำหนดให้นักเรียนเข้าร่วม กิจกรรมด้วยความสมัครใจ	3.94	.83	มาก	2
4. สถานศึกษาสนับสนุนการจัดกิจกรรมสร้าง ความวินัยในตนเองให้กับนักเรียน	3.86	.75	มาก	3
5. สถานศึกษาส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการทำงาน เป็นกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยให้กับนักเรียน รับผิดชอบต่อการทำงาน	3.78	.86	มาก	6
6. สถานศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ส่งเสริมความ มีวินัยในตนเองให้แก่ักเรียนอย่างเป็นระบบ	3.79	.78	มาก	5
7. สถานศึกษาคำเนินการประเมินผลการจัด กิจกรรมส่งเสริมความมีวินัยในตนเองอย่าง สม่ำเสมอ	3.79	.78	มาก	5
8. สถานศึกษามอบรางวัลหรือเกียรติบัตรกับ นักเรียนที่มีวินัยในตนเองของนักเรียน	3.72	.99	มาก	7
9. สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาความมีวินัย ในตนเองของนักเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรม หลายรูปแบบ	3.81	.90	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.84	.62	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84, S.D. = .62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1 สถานศึกษาสอดแทรกกิจกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนขณะทำการสอนตามหลักสูตรทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03, S.D. = .72$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 8 สถานศึกษามอบรางวัลหรือเกียรติบัตรกับนักเรียนที่มีวินัยในตนเองของนักเรียน ($\bar{X} = 3.72, S.D. = .99$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร โดยสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน

เมื่อศึกษาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านที่ 1 การกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงค่าระดับสูงสุดไปต่ำสุด ค้นพบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาวางระเบียบ กำหนดนโยบายเป้าหมายการดำเนินงานในการสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดทำคู่มือเป็นแนวทางปฏิบัติ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน สถานศึกษาควรวางกฎ ระเบียบ กำหนดนโยบายการดำเนินงานการสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนปรับปรุงให้ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอและ ให้นักเรียนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางระเบียบดังกล่าว

ด้านที่ 2 การจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงค่าระดับสูงสุดไปต่ำสุด ค้นพบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้การพัฒนาวินัยในตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สามารถประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ และอยากหาประสบการณ์ในการเรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะพัฒนาวินัยในตนเองอย่างต่อเนื่องและนักเรียนสามารถนำไปในการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด

ด้านที่ 3 การจัดกิจกรรมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงค่าระดับสูงสุดไปต่ำสุด ค้นพบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาสอดแทรกกิจกรรม

ด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนขณะทำการสอนตามหลักสูตรทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามอบรางวัลหรือเกียรติบัตรกับนักเรียนที่มีวินัยในตนเองของนักเรียน สถานศึกษาควรสอดแทรกวินัยในตนเองทั้งในและนอกเวลาเรียน เช่น ตอนเข้าก่อนเคารพธงชาติ จะมีการทำความสะอาดห้องเรียนเป็นเวรประจำของนักเรียนทุกคน ต้องรับผิดชอบ เสียงตามสายของนักเรียนเวลาพักเที่ยงเพื่อฝึกพูด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน

ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้ทำการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ดังนั้น ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการเรียนรู้เน้นให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนรู้คุณธรรมใช้เครือข่ายการศึกษาร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเสริมสร้างวินัยและสนับสนุนให้นักเรียนประกอบด้วยความคิดซึ่งตรงกับแนวทางปฏิบัตินโยบายตามรอยพระยุคลบาทที่พระราชทานไว้ว่า “จะต้องฝึก ต้องส่งเสริมความมีวินัยในตนเองสำหรับควบคุมประคับประคอง ให้สามารถปฏิบัติความดีได้อย่างเหนียวแน่นตลอดต่อเนื่อง มิให้ขาดตอนหรือขาดวันลงและต้องมีความเคร่งครัด มีความขยัน พากเพียร มีความกล้าหาญ อดทน และมีสติยั้งคิดอย่างสูง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 13-17)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน แสดงว่าสถานศึกษาวางระเบียบ กำหนดนโยบายเป้าหมายการดำเนินงานในการสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียน อาจเป็นเพราะสถานศึกษากำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน และสถานศึกษาให้ความสำคัญด้านนโยบายแนวทางการปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดิรพงศ์ ฤกษ์ขำ (2552:20) กล่าวว่า การกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน ต้องตระหนักถึงปรัชญาของสถานศึกษาและสอดแทรกหรือส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนในเวลาสอน เวลาเรียนในทุกวิชาทุกโอกาส เมื่อสอนเสร็จมีใจจบสิ้น แต่เน้นการสอนความมีวินัยเป็นกิจกรรมต่อเนื่องต้องสอน ทุกเวลาทุกโอกาสและทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งต้องสอนให้สัมพันธ์กับกลุ่มอื่นและกลุ่มของตัวเองและสถานศึกษากำหนดแนวทางการปฏิบัติส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม กำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ส่วนในรายชื่อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดสถานศึกษาสนับสนุนการให้มีการปฏิบัติตามคู่มือการสร้างควมมีวินัยในตนเองโดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามวัย อาจเป็นเพราะการจัดทำคู่มือแต่ละวัยของนักเรียนแตกต่างกันและจัดทำคู่มือวางแผนนโยบายไว้แบบกว้าง ๆ ให้แต่ละสถานศึกษาประยุกต์หรือปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษา เช่น สถานศึกษาบางแห่งมีนักเรียนชั้นอนุบาล ชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณทิพย์ ลือเปี่ยม (2551 : 85) ได้ศึกษาเรื่องการนำเสนอแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียน อำเภอลานสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี พบว่า สภาพการดำเนินงานเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน อยู่ในระดับ มาก สรุปได้ว่าการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายด้านนี้ คือ ให้ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีนักเรียน ให้ครูกวัดขันทั้งด้านความรู้ และความประพฤติให้ครูเวรประจำวัน กล่าวอบรมควมประพฤตินักเรียนก่อนเข้าห้องเรียน ให้ครูยกย่องหรือมอบรางวัลแก่นักเรียนที่มีความประพฤติดีให้ครูประจำชั้นพบปะผู้ปกครองของนักเรียนทุกคนเพื่อติดตามผลการเรียน ความประพฤติและเชื่อมควมสัมพันธ์ความเข้าใจระหว่างกันกับโรงเรียน เชิญผู้นำท้องถิ่นปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมร่วมให้ข้อคิดหรือเป็นวิทยากรอบรมนักเรียนให้ครูสังเกต ติดตามควมประพฤตินักเรียนทั้งในและนอกเวลาเรียน กำหนดระเบียบโรงเรียนว่าด้วยจรรยาบรรณนักเรียนให้ครู นักเรียน ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรมร่วมกับวัดและชุมชน

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีบทบาทสำคัญต้องใ้รู้และวางแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ สมมาคุณ (2552:27) กล่าวว่า การถ่ายทอดควมรู้จากครูไปสู่นักเรียนด้านการฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น การพยายามกระตุ้นนักเรียนนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ใหม่แล้วนำไปสู่การประยุกต์ใช้หรือได้ควมรู้ใหม่และแบ่งปันควมรู้ตนเองกับผู้อื่นเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้อื่นๆใหม่ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แสดงว่าสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประสบการณ์ ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อการพัฒนาวินัยในตนเองอย่างต่อเนื่องอาจเป็นเพราะนักเรียนได้มีการปฏิบัติจริง ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือทีม มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบ ฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์ ตรงควมควมสามารถ ความถนัดและความสนใจของนักเรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของยุพิน เทียนชุมพันธ์ (2550:110-116) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูควมมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมวกเหล็กวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า การจัดเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการประเมินผล การเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อันและด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อัน

ส่วนสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สามารถประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน อาจเป็นเพราะสถานศึกษาจัดกิจกรรมนำมาประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและส่งเสริมการจัดกิจกรรมกลุ่มกระตุ้นนักเรียนพัฒนาวินัยในตนเองตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับของวรรณพันธ์ ลือเปี่ยม (2551 : 87) ได้ศึกษาเรื่องการนำเสนอแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียน อำเภอลานสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุทัยธานี พบว่า สถานศึกษามีการสำรวจปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และส่งเสริมให้ผู้ปกครองและคณะครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียน มีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำกำหนดการสอน และแผนการสอนที่สอดคล้องกับเป้าหมาย กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนเกี่ยวกับความมีวินัยอย่างชัดเจน ประชูดะครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจร่วมกันและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างความมีวินัยในตนเอง เช่น การประกวดคำขวัญ บทกลอนเรียงความ เล่านิทาน มีการนิเทศ กับ ติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ปรับปรุงผลการผลการเรียนการสอนอยู่เสมอ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนผู้เกี่ยวข้องทราบ

3. ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนเพราะว่าโรงเรียนได้จัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกโรงเรียน เน้นการการปฏิบัติเป็นไปตามที่กรมวิชาการอาจเป็นเพราะมีการแต่งตั้งคณะทำงาน ควบคุมและแนวให้นักเรียนเกี่ยวกับการเลือกกิจกรรมที่จะเข้าร่วม เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจและมีการรายงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรพงศ์ ฤกษ์ชา (2552 : 59-73) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานวินัยนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโดยการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน แสดงว่าสถานศึกษาสอดคล้องกับกิจกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนขณะทำการสอนตามหลักสูตรทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียน อาจเป็นเพราะว่า จัดกิจกรรมด้านวินัยในตนเองของนักเรียนสอดคล้องกับสาระหลักที่สอน กำหนดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความ

สมัครใจ มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมสร้างความมีวินัยในตนเองให้กับนักเรียน และมีการประเมินผลการจัดกิจกรรม จึงส่งผลให้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรพงศ์ ฤกษ์ชา (2552:59-60) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานวินัยนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานวินัยนักเรียนด้านการกำหนดกฎระเบียบวินัยนักเรียน ได้แก่ การกำหนดกฎระเบียบคำนึงถึงธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กในวัยนั้นๆ ปรับกฎระเบียบสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนานักเรียนด้านความมีวินัยในตนเองอย่างสม่ำเสมอ และการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโดยการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

สำหรับสถานศึกษามอบรางวัลหรือเกียรติบัตรกับนักเรียนที่มีวินัยในตนเองของนักเรียน อาจเป็นเพราะสถานศึกษาส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในกับนักเรียนรับผิดชอบต่อการทำงาน ซึ่งของวรรณทิพย์ ลือเปี่ยม (2551 : 85) ได้ศึกษาเรื่องการนำเสนอแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียน อำเภอลานสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธยานี พบว่า การจัดกิจกรรมนักเรียนฝึกให้นักเรียนมีวินัยในการเข้าแถวตามลำดับก่อนหลังในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ นิมนต์พระสงฆ์ มาแสดงปาฐกถาธรรมที่สถานศึกษาในโอกาสเหมาะสม เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันครู วันพ่อ วันสงกรานต์ จัดให้มีการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน

ข้อเสนอแนะ

จากผลและการวิจัยพิจารณาด้านที่สูงสุดของการวิจัยคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาเป็นข้อเสนอแนะนำไปใช้และด้านที่ต่ำสุดคือ ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานมาแก้ไขเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่จัดการศึกษาหรือสถานศึกษาทุกแห่งสามารถจัดกิจกรรมสอดแทรกการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนขณะทำการสอนตามหลักสูตรทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียนไปประยุกต์หรือปรับเปลี่ยนวิธีการจัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา วิจัย นำเสนอแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาจัดทำคู่มือเป็นแนวทางปฏิบัติ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของการ

กำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานเพราะการจัดทำคู่มือดังกล่าวจะเป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

2. ส่งเสริมครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สามารถประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนเพราะการทำวิจัยในชั้นเรียนสามารถทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนปรับแนวการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของนักเรียนมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กมล ภูมิประเสริฐ. (2545). **ชุดพัฒนาสู่มาตรฐานการศึกษาการบริหารวิชาการในสถานศึกษา.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- กรมวิชาการ. (2537). **คู่มือและสื่อสารพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองโครงการวิจัยและพัฒนาระบบงานในและนอกสถานศึกษา.** ศูนย์แนะแนวการอาชีพ กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์การศาสนา.
- . (2542). **คู่มือครูแนวทางการจัดทำแผนการสอนพัฒนาศักยภาพโครงการทดลองพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย.** กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2545). **การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพเด็กไทยด้านความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง.** กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2552,3 มิถุนายน). **ประกาศรายชื่อโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่มีความพร้อมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551.**
- . (2557). **คู่มือประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน).** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กระทรวงมหาดไทย.
- กรมสามัญศึกษา. (2541). **คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533.** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญระญา รุ่งเรือง. (2545). **ผลการจัดกิจกรรมกลุ่มแบบหลากหลายต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. (2533). **การบริหารกิจการนักเรียน.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- . (2538). **การบริหารกิจการนักเรียน.** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- . (2544). การบริหารกิจการนักเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- คำพร ธรรมวงศ์. (2553). ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูภาคเหนือในระบบ 11+3 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจริญ นันไชยวงศ์. (2554). การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมหมูสี โรงเรียนอนุบาลตากควั่น อำเภอพญาเม็งรายจังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย).
- ใจจริง บุญเรืองรอด. (2542). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ฉันทนา ภาคบงกชและคณะ. (2539). รายงานการวิจัยเรื่องการปลูกฝังวินัยของคนในชาติ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ฉัตรชัย สนธิรัตน์. (2551). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความมีวินัยในตนเองของนิสิต ระดับปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เชษฐา ปาละกุล. (2551). ปัญหาการบริหารงานวินัยนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เชาว์ มณีวงศ์. (2528). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน.
- ไชยา ศรีสร้อย. (2555). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านคำแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- คำรง ประเสริฐกุล. (2542). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.

- ถิรพงศ์ ฤกษ์ขำ. (2552). สภาพและปัญหาการดำเนินงานวินัยนักเรียนของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- ทิตนา ขมมณี. (2545). กระบวนการเรียนรู้ความหมายแนวทางการพัฒนาและ
ปัญหาข้อใจ. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- _____. (2546). การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมค่านิยม:จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ : เสริมสินทรัพย์เพชร.
- ธิดารัตน์ ณะคำดี. (2552). การพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่
2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นพพงษ์ บุญจิตรากุล. (2534). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์
นวลจิตต์ เขาวงกิตพงศ์ และคณะ. (2545). ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร : ประมวลสาระ บทที่ 5
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2540). จะสร้างวินัยให้เด็กยอมรับได้อย่างไร วารสารแนะแนว. 31(167).
31-34 : มีนาคม 2540.
- นวกัทธ น้าใจ. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์การกับความ
สามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอนุราชประสิทธิ์ สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2543). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุพิน เทียนชุมพันธ์. (2550). สภาพแลปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูตาม
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมวกเหล็กวิทยา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2. การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
(สาขาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บัวคำ แก้วอุดม. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้ปกครองกับการ
ส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย
ปทุมธานี. การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 9). ธันวาคม
พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุริยวิทยาสาน.

- ประเวศ วะสี. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : อรุณสภา.
- ปัญญาวัติ ชมสุวรรณ. (2552). การศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเอง
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนัส หันนาคินทร์. (2526). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- พนัส หันนาคินทร์ และคณะ. (2524). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- พรทิพย์ ทองไพบูลย์. (2555). การนำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน
เพื่อส่งเสริมจริยธรรมโดยการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ในโรงเรียน
สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
(สาขาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2538, พุทธจักกายน). วินัย : เรื่องใหญ่การที่คิด
วารสารพุทธปริทัศน์. 2/1 :1-13.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2544). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้: ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน.
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ภัคดี พานอ่อน. (2553). การศึกษาสภาพการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเอง
แก่นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี
เขต 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- มนู แต่งงาม. (2555). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- รัตติยา สิทธิดี. (2556). ความคาดหวังของบุคลากรต่อบทบาทของผู้บริหาร
สถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
โรงเรียนสารภีพิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). ปฏิรูปการศึกษาไทย. มติชน.(มีนาคม 2540:16-17).
- รุจิรี ภูสารและคณะ. (2535). ประเภทของวินัย. กรุงเทพฯ : เจริญผล.
- วนิดา เสวกครุฑธ. (2537). วินัย: ปัญหาเก่าแก่ที่ยังไม่ได้ สร้างพัฒนาหลักสูตร.
(13(117) : 71-74 ; เมษายน -มิถุนายน 2537.

- วรรณพันธ์ ลือเปี่ยม. (2551). การนำเสนอแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัย
ในตนเองของนักเรียนในโรงเรียน อำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วันเพ็ญ สัตยากุล. (2555). แนวทางการส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียนในสถานศึกษา
เอกชน จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิโรจน์ เตะประโคน. (2555). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความ
รับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนบ้านโคกตาพรหม อำเภอห้วยทับ
จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศึกษาธิการ,กระทรวง.(2542:ก). แนวทางการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สนอง อินละคร. (2544). เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้กิจกรรมการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. อุบลราชธานี : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 10.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2530). การสอนจริยศึกษาในสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
ไอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์.
- สมศักดิ์ สมมาคุณ. (2552). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียน
การสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สาคร ทองทิพย์. (2557). การพัฒนาวินัยนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
(สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สาโรช บัวศรี. (2526). จริยศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2540). จิตพิสัย : มิติที่สำคัญในการพัฒนาคน.
กรุงเทพฯ : สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ.

- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร.(2558,10 มิถุนายน). เจ้าพนักงาน
ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นชำนาญการ, สัมภาษณ์.
- สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน,สำนักงานคณะกรรมการ. (2549). แนวทางการปฏิบัติงานการจัด
การศึกษาของสถานศึกษานิตบุคคลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธ
ศาสนาแห่งชาติ.
- สุนทร พานนท์. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมวินัยในตนเองด้านความตรง
ต่อเวลาของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีเมืองพลประชานุกเคราะห์
อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. ค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
(สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพจน์ สนั่นไพบูลย์. (2550). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียน
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. ค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- เสริมวิทย์ ศุภเมธี. (2531). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐาน
การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- หวน พินธุพันธุ์. (2538). การบริหารโรงเรียน.กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์.
- หัสตินทร์ เขาวนปรีชา. (2542). การบริหารกิจการนักเรียน. อัครคิดส์: คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์.
- อรรรรณ พานิชปฐมพงศ์. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรม
ด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการวัดผลการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัญชิสา สุรีย์แสง. (2553). การใช้กิจกรรมพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 3 โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- อำภา บุญช่วย. (2533). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). รายงานการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการของ
สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กุรุสภา.

อุไรลักษณ์ วิบูลย์ธนาภค. (2555). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC)

ค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC)

ข้อ ที่	การศึกษาสภาพการ ดำเนินงานการส่งเสริมความ มีวินัยในตนเองของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด พิจิตร	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า เฉลี่ย	สรุปผล
		คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3	4	5			
1	สถานศึกษาวางระเบียบกำหนด นโยบาย เป้าหมายการ ดำเนินงานในการสร้าง ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
2	สถานศึกษากำหนดแนวทางการ ปฏิบัติส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
3	สถานศึกษาแต่งตั้ง คณะกรรมการผู้รับผิดชอบ ด้านความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
4	สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจงถึง กฎ ระเบียบด้านความมีวินัยใน ตนเองของนักเรียนให้กับ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
5	สถานศึกษาจัดทำคู่มือเป็น แนวทางปฏิบัติส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	การศึกษาสภาพการ ดำเนินการส่งเสริมความ มีวินัยในตนเองของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด พิจิตร	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า เฉลี่ย	สรุปผล
		คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3	4	5			
6	สถานศึกษาสนับสนุนการให้มีการปฏิบัติตามคู่มือการสร้าง ความมีวินัยในตนเองโดย คำนึงถึงความเหมาะสม ตามวัยของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
7	สถานศึกษาปรับปรุงระเบียบ ให้ทันสมัยเหมาะสมกับบริบท ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
8	สถานศึกษากำหนดให้ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการ ส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	การศึกษาสภาพการ ดำเนินงานการส่งเสริมความ มีวินัยในตนเองของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด พิจิตร	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า เฉลี่ย	สรุปผล
		คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3	4	5			
ผลการศึกษานักเรียนทั้งหมด									
9	สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม ประสบการณ์ให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้การพัฒนาวินัยในตนเอง อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
10	สถานศึกษาสร้างองค์ความรู้ ให้นักเรียนนำประสบการณ์มา ประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ด้านความมีวินัยในตนเองของ นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
11	สถานศึกษาจัดกิจกรรม ให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่พึง ประสงค์สามารถแสวงหาความรู้ ใหม่ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
12	สถานศึกษาส่งเสริมการจัด กิจกรรมกลุ่มกระตุ้นให้นักเรียน พัฒนาวินัยในตนเองตาม ศักยภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
13	สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ สามารถประยุกต์ให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้าน ความมีวินัยในตนเองของ นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	การศึกษาสภาพการ ดำเนินการส่งเสริมความ มีวินัยในตนเองของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด พิจิตร	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า เฉลี่ย	สรุปผล
		คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3	4	5			
14	สถานศึกษานับสุนนกิจกรรม การจัดการเรียนการสอนด้าน ความมีวินัยในตนเองของ นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
15	สถานศึกษาส่งเสริมการปฏิบัติ ด้านความมีวินัยในตนเองให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมี ความสุข	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
16	สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียน สร้างความมีวินัยในตนเองมา ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติตน ให้สามารถรับผิดชอบตนเองได้	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	การศึกษาสภาพการ ดำเนินการส่งเสริมความ มีวินัยในตนเองของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด พิจิตร	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า เฉลี่ย	สรุปผล
		คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3	4	5			
กิจกรรมส่งเสริมวินัยนักเรียน									
17	สถานศึกษาสอดแทรกกิจกรรม ด้านความมีวินัยในตนเองของ นักเรียนขณะทำการสอนตาม หลักสูตรทั้งในเวลาและนอก เวลาเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
18	สถานศึกษาจัดกิจกรรมด้าน ความมีวินัยในตนเองของ นักเรียนสอดคล้องกับสาระ หลักที่สอน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
19	สถานศึกษากำหนดให้นักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความ สมัครใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
20	สถานศึกษาสนับสนุนการจัด กิจกรรมสร้างความมีวินัย ในตนเองให้กับนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
21	สถานศึกษาส่งเสริมให้จัด กิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อพัฒนาความมีวินัยให้ นักเรียนรับผิดชอบต่อการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	การศึกษาสภาพการ ดำเนินการส่งเสริมความ มีวินัยในตนเองของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด พิจิตร	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า เฉลี่ย	สรุปผล
		คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3	4	5			
22	สถานศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ให้แก่แก่นักเรียนอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
23	สถานศึกษาดำเนินการ ประเมินผลการจัดกิจกรรม ส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
24	สถานศึกษามอบรางวัลหรือ เกียรติบัตรแก่นักเรียนที่มี วินัยในตนเองของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้
25	สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนา ความมีวินัยในตนเองของ นักเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรม หลายรูปแบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่น

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

Reliability Analysis- Scale (Alpha)

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded(a)	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.981	25

มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.98

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
 ในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้คือผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร
2. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร
3. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้ในการศึกษาเท่านั้น ผู้ศึกษามุ่งศึกษาผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมโดยภาพรวม คำตอบของท่านจึงไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือหน่วยงานของท่านไม่ว่ากรณีใดๆ ดังนั้นในการตอบแบบสอบถามจึงขอความกรุณาท่านตอบให้ครบทุกข้อและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้ผลการศึกษา มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางเดือนเพ็ญ ไชยพรพัฒนา

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

**การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
ในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร**

คำชี้แจง.- โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่กำหนดให้ในแต่ละข้อให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านว่ามีสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนตามรายการต่อไปนี้อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด

- 5 หมายถึง สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยฯ อยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยฯ อยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยฯ อยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยฯ อยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร	ระดับสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยฯ					ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน.-							
1	สถานศึกษาวางระเบียบ กำหนดนโยบาย เป้าหมายการดำเนินงานในการสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน						
2	สถานศึกษากำหนดแนวทางการปฏิบัติส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน						
3	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างชัดเจน						
4	สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจงถึงกฎระเบียบด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย						

ข้อที่	การศึกษาสภาพการดำเนินงาน การส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร	ระดับสภาพการดำเนินงาน การส่งเสริมความมีวินัยฯ					ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
5	สถานศึกษาจัดทำคู่มือเป็นแนวทาง ปฏิบัติส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน						
6	สถานศึกษาสนับสนุนการให้มีการ ปฏิบัติตามคู่มือการสร้างควมมีวินัย ในตนเองโดยคำนึงถึงความเหมาะสม ตามวัยของนักเรียน						
7	สถานศึกษาปรับปรุงระเบียบให้ ทันสมัยเหมาะสมกับบริบทของ สถานศึกษา						
8	สถานศึกษากำหนดให้ทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริม ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน						

ข้อที่	การศึกษาสภาพการดำเนินงาน การส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร	ระดับสภาพการดำเนินงาน การส่งเสริมความมีวินัยฯ					ข้อเสนอแนะ
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
ด้านการจัดการเรียนการสอน.-							
9	สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม ประสบการณ์ให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้การพัฒนาวิสัยในตนเอง อย่างต่อเนื่อง						
10	สถานศึกษาสร้างองค์ความรู้ให้ นักเรียนนำประสบการณ์มาประยุกต์ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความ มีวินัยในตนเองของนักเรียน						
11	สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้นักเรียน เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์สามารถ แสวงหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง						
12	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรม กลุ่มกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาวิสัย ในตนเองตามศักยภาพ						
13	สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สามารถ ประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียน						
14	สถานศึกษาสนับสนุนกิจกรรมการ จัดการเรียนการสอนด้านความมีวินัย ในตนเองของนักเรียน						
15	สถานศึกษาส่งเสริมการปฏิบัติด้าน ความมีวินัยในตนเองให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข						

ข้อที่	การศึกษาสภาพการดำเนินงาน การส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร	ระดับสภาพการดำเนินงาน การส่งเสริมความมีวินัยฯ					ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
16	สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนสร้าง ความมีวินัยในตนเองมาประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติตนให้สามารถ รับผิดชอบตนเองได้						

ข้อที่	การศึกษาสภาพการดำเนินงาน การส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร	ระดับสภาพการดำเนินงาน การส่งเสริมความมีวินัยฯ					ข้อเสนอแนะ
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน-							
17	สถานศึกษาสอดแทรกกิจกรรมด้าน ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ขณะทำการสอนตามหลักสูตร ทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียน						
18	สถานศึกษาจัดกิจกรรมด้านความ มีวินัยในตนเองของนักเรียน สอดคล้องกับสาระหลักที่สอน						
19	สถานศึกษากำหนดให้นักเรียนเข้า ร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ						
20	สถานศึกษาสนับสนุนการจัดกิจกรรม สร้างความมีวินัยในตนเองให้กับ นักเรียน						
21	สถานศึกษาส่งเสริมให้จัดกิจกรรม การทำงานเป็นกลุ่มเพื่อพัฒนาความ มีวินัยให้นักเรียนรับผิดชอบต่อการ ทำงาน						
22	สถานศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ให้แก่นักเรียนอย่างเป็นระบบ						
23	สถานศึกษาดำเนินการประเมินผล การจัดกิจกรรมส่งเสริมความมีวินัย ในตนเองอย่างสม่ำเสมอ						

ข้อที่	การศึกษาสภาพการดำเนินงาน การส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร	ระดับสภาพการดำเนินงาน การส่งเสริมความมีวินัยฯ					ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
24	ศึกษามอบรางวัลหรือเกียรติ บัตรกับนักเรียนที่มีวินัยในตนเองของ นักเรียน						
25	ศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาความ มีวินัยในตนเองของนักเรียนโดยใช้ การจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ						

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือและเก็บข้อมูลวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๓๔.๑(๘)/๑๘๘๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๖ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
- ๒. คำใ้ตราวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางเสือนเพ็ญ ไชยพรพัฒนา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๖ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาภาพการดำเนินงานการสร้างควมมีวิสัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก โดยมี อาจารย์ คร.ณิรดา เวชญาธิกษณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบเครื่องมือในครั้งนี เพื่อให้นักศึกษาได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวารี รังวงษ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
โทร/โทรสาร ๐-๕๕๖๔-๑๗๑๑

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (๘๗๐๒)

ที่ บว. ๖ ๖๐๖/๒๕๕๘

วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน

ด้วย นางเดือนเพ็ญ ไชยพรพัฒนา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๖ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร โดยมี อาจารย์ ดร.เมธิดา เวชญาลักษณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวารี วงศ์วัฒนา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ที่ ศธ ๐๕๓๔.๑(๘)/ว.๕๓๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นางเดือนเพ็ญ ไซอพรพัฒนา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๖ กำลังดำเนินการทำภาควิชาอิสระ เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการสร้างควมมีวิสัยทัศน์ในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก โดยมี อาจารย์ ดร.นิรดา เวชญาลักษณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ซึ่งในการศึกษาเรื่องดังกล่าว นักศึกษาจำเป็นต้องเข้าไปเก็บข้อมูล เพื่อนำมาประกอบงานวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นักศึกษาได้เข้าไปเก็บข้อมูลในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวารี วงศ์วัฒนา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
โทร/โทรสาร ๐-๕๕๖๔-๑๓๑๑

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางเดือนเพ็ญ ไชยพรพัฒนา
วัน เดือน ปีเกิด	17 กุมภาพันธ์ 2512
สถานที่เกิด	ตำบลโรงช้าง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 140/2 หมู่ 6 ตำบลโรงช้าง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร
ตำแหน่ง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	ศิลปศาสตรบัณฑิต (สาขาการจัดการทั่วไป) สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2546	ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2550	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการปกครองท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2558	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม